БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 142 (9896) | 1962 оной июниин 17, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Хэблэл тараалгада үлүүн анхарал хандуулая

...най коммунис парти ...зонтоёо таһаршагүй ...оо барисаатай дээрэ...аша ехэ хүсэтэй. Пар... большевик хэблэлээр ...уулан Ленин багшын ... мэргэн һургаалые, ...унизм байгуулгын зо...ые олониитэдэ тайлба... ...н ойлгуулна, тэдэнние ...ай шэнэ амжалтада ...жуулна. Хэблэл—пар...эгээн хурса, эгээн хү...зэбсэг мүн.

...вет ороной ажахын, ... культурын улам дэб..., ажалшадай гэгээрэл ...босоролой дээшэлхэ ту... хэблэлнай бүри үргэ... дэлгэрнэ, нүлөө ехэ... ...һонирхомо һайн боло... байна. Газетэ, журнал ...гшадай тоо үдэр ерэхэ ... олошорно. Гэбэшье тэ... ...й эрилтэ манай рес...ликын олон аймагуудта ...эн хангагдана гэхын ...гүй.

...йгша оной хоёрдохи ...дта газетэ, журнал за... ...а республика доторнай ...алтагүй ябана. Июниин ...й мэдээгээр респуб...н уншагшадай олон... абажа байһан газетэ, ...налнуудайнгаа захи... саашань һунаагаадүй. ...э тон таарамжагүй ...ал уншагшадай бэшэ, ...н тэдэнэртэ саг соонь ...л хүүлхэ хэлхеэ-хол...ой хүдэлмэрилэгшэдэй, ...агай партийна, комсо...ой организацинуудай ...н бусад ниитэ эмхи ...зануудай хүтэлбэрилэг...эй гэмээр тохёолдоно. ...л, газетэ, журнал за...ые эмхидхэхэ хүдэлмэ...эхэнхидээ почтын жни... хүдэлмэрилэгшэдтэ ...агдана, тэдэнэртэ зо...ой хамһабари, туһа...ка үзүүлэгдэнэгүй. ...тиин олонхи райкомуу... пропаганда болон аги...ин таһагууд, аймагуу... хэлхеэ-холбооной кон...нууд хэблэл тараалга...имар нэгэн богонихон ...ортой кампанида хан...н шэнги жэлэй гү, али ...талай һүүлдэ эды тэ...эмжээ абаад, сааша... тэрэнээ мартажархидаг ...ай. Илангаяа муу бай... Захааминай аймагта ...энэ. Тэндэхи уншаг...ай миил дүрбэнэйнь нэ...үбинь жэлэй хоёрдохи ...дта хэблэлдэ хэдэг за... һунаагаа. Хүдөө ...хыда зорюулһан «Вете...ария», «Животноводст... «Сельский механиза... гэхэ мэтын журнал...та нэгэшье захил аб...үй байһаар. Уншагша... захилай болзорой хү...н ушарһаа, тэндэ ию... 1-һээ «Буряад Үнэн» ...тэ тараалга аяар 201 ...гээр үсөөрхэеэ байна. ... зуура байгша һарын ...ай мэдээгээр тус газе... захил хэхэ талаар юу... хэгдээгүй гэхэдэ боло... Үндэһэн буряад яһата... олон Захааминай ню... «Буряад Үнэн» газе... тараалгада тэндэхи хэл... холбооной, партиин ...комой хүдэлмэрилэгшэ... тон хайхарамжагүй... хандадагынь бүришье ...элтэй. Шэнээр тог...дохон, илангаяа буряад ...н дээрэ гарадаг айма...гууд хоорондын газетэнүүд, ажахын һалбаринуудай хэблэл, партийно-политическэ журналнууд бусад олон аймагуудта мууса тараагдана. Яруунада, Баргажанда, Зэдэдэ болон бэшэшье газарта, илангаяа мал ажал дээрэ хүдэлжэ ябаа уншагшадта, захиһан газетэ, журналнуудынь саг соогоо хүргэгдэхэгүй ушар гарана.

Хэблэл тараалгада үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргадаг, уншагшадта захиһан газетэ, журналнуудычь саг соонь хүргэхые хүсэдэг ёһо гуримтай хүдэлмэрилэгшэд политическэ ехэ удха шанартай энэ хэрэгые тон һайнаар ябуулна. Илангаяа Баунтын аймагай хэлхеэ-холбоошод (начальнигынь нүхэр Шагдаров, союзпечатиин эмхидхэгшэ нүхэр Цыбиков) ажалшадай дунда газетэ, журнал тараалгаар амжалта ехэтэй. Тэндэ багсаажа хэлэхэдэ айл бүхэндэ хэблэл захюулагданхай, тэрэнь һаа-талгүй уншагшадта хүргэгдэжэ байдаг. Жэлэй хоёрдохи хахадта хэблэл захилгые хараалагдаһанһаа үлүүлэн хэһэн байбашье, баунтынхид энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Хэблэл тараалгые саг зуурын хэрэг гэжэ бодонгүйгөөр, саг бүхэндэ ябуулжа, тэрээндэ олониитые хабаадуулан, үргэн ажалшадай дунда газетэ, журналнуудые тайлбарилжа, соносхожо, захилаа саашадаа үргэлжэлүүлхыень һануулжа байбал, һайн үрэ дүн туйлагдана гэжэ Баунтын аймагай жэшээ гэршэлнэ бшуу.

Байгша оной хоёрдохи хахадта хэблэл захилгые эрид шамдуулха саг тулаа. Партиин райкомуудай, нютагай хэлхеэ-холбооной таһагуудай, олониитэ эдэбхитэдэй шухала зорилгонуудайнь нэгэн—хэблэл тараалга болоно. Энэ талаар байһан дутагдалнуудые усадхахын тула дары хэмжээ абаха, захилай хэр зэргэ ябажа байһые үдэр бүриин хиналта дороо абаха, тиигэжэ аймаг, хото, тосхон, айл, бүлэ бүхэндэ газетэ, журналнуудые ойрын сагта захюулжа дүүргэхэ хэрэгтэй. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэдые олоор хабаадуулха, аймагуудта байгуулагдаһан хэблэл тараалгада туһаламжа үзүүлхэ тусхай соведэй хүдэлмэрие һэргээхэ, тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ. Хэблэл захилгын ябаса тухай мэдээсэл газетэ, радиогоор соносхохо шухала. Хэблэл тараалгые муугаар ябуулжа байһан нютагай парторганизациин секретарьнарай, почтын таһагай начальнигуудай тоосоо шагнаха хэрэгтэй. Үргэн арад зондо газетэ, журналнуудые олоор захюулжа, тэдэнние саг болзор соонь уншагшадта хүргэжэ байха гээшэ партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудай ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зорилгонь мүн.

...һургуулиин хэрэг партиин хэрэг мүн

КПСС-эй ЦК-да болоһон зүблөөн

...ниин 14—15-да КПСС-...-гай РСФСР-тэхи бю... ...татаһан зүблөөн боло... ...жабайдалтай һургуу... ...олбоо барисаа улам бэ...хэ, арадай гэгээрэлые ...дань хүгжөөхэ тухай ...н Россин Федерацида ...үргэгдэжэ байһан ту... асуудал эндэ зүбшэн ...эбэ.

...тиин крайкомуудай, об...ай секретарьнууд, эр... һургуулиин асуудал...е эрхилдэг таһагуудые ...ад автономито респуб...удай Министрнүүдэй ...й, ажалшадай депута... хизаарай ба область... гүйсэдкомуудай түрүү...эрэй орлогшонууд, хи... ба областьнуудай ара... гэгээрэлэй таһагуудые ...нар, хэдэ хэдэн һургуу...ай директорнүүд ба ...ва организацинуудай ...рьнууд РСФСР-эй Гэ...эй Министерствын, ...-эй педагогическа эр... академиин, мүн хэблэ... хүдэлмэрилэгшэд энэ ...ндэ хабаадаба.

...С-эй ЦК-гай Прези... гэшүүн, КПСС-эй ... РСФСР-тэхи бюрогой ...эгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Г. И. Воронов зүблөө нээбэ.

«Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ, арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай хуулиин Россин Федерацида хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай» КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой гэшүүн нүхэр А. В. Романов элидхэл хэбэ.

Һургуулиие шэнэдхэн һайжаруулха тухай хэгдэһэн гурбан жэлэй дүнгүүдые гаргахада, олон область, хизаар, город, район болон округуудай партийна комитедүүд арадай гэгээрэлые хүтэлбэрилхэ хэрэгээ һайжаруулаа, хүүгэдые һургаха ба хүмүүжүүлхэ, тэдэнние ажал хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг болоо гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглэбэ. Энээнтэй хамта 8 жэлэй бүгэдэ ниитын уялгата һуралсалые бэелүүлхэ талаар, мүн найман жэлэй ба 11 жэлэй һургуулинуудые эмхидхэхэ, һуралсалай үйлэдбэриин баазануудые байгуулха хэрэгтэ, багшанарые бэлэдхэлгэдэ дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ энээнтэй хамта тэмдэглэгдэбэ.

(ТАСС).

1962 оной июниин 27-до республикын хони хайшалагшадай һорилдоон болохонь

ХОНИ ХАЙШАЛДАГ АГРЕГАТ БҮХЭНИИЕ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛГЭЕ

Шэнэ, Оренбургын арга үргэнөөр хэрэглэхэ. **Нооһо һайнаар бүридхэхэ, класс классаарнь илгаха, саг соонь гүрэндэ тушааха.** Хайшалагдаһан хонидые шалгаха.

Олзо ехээр абтахал

«Сагаан алтанай» хаһа, хонин ажалай «ургаса хуряалгын» үе гэхэ мэтээр хонидой нооһо хайшалалгын хүдэлмэрие тоолодог гээшэбди.

Энэмнай алишье талаараа зүб ха юм. Илангаяа хони олоор үсхэбэрилдэг манай республикын ажахынууд эгээл мүнөө хонидойнгоо нооһо хаһа сагтань, эрхим шанартайгаар хайшалжа, гүрэндэ ехээр худалдаад, олзо доход элбэг оруулна. Тиимэһээ хонидой нооһо хайшалалгада орооһо тарянай ургаса хуряалгаһаа дутуугүй харюусалгатайгаар хандадаг байнабди.

Манай артелиинхид энэ ажалда эртээнһээ хойшо оролдосотойгоор бэлдээ юм. Байгша ондо ажахын тоосоондо ороһон хонишодой 12 бригадануудта, энэ жэлэй түл оруулалсахада, хамта 28135 хонидой нооһон хайшалагдаха байна. Тиигэжэ бүхыдөө 650 центнер «зөөлэн алта» — гол түлэб нарин, нарибтар нооһо гүрэндөө худалдаад, 246 мянган түхэриг олзо оруулха түсэбтэйбди. Энэмнай колхозой бүхы олзо доходой 20 процент болоно.

Ажахынгаа эды шэнээн баялигые нэгэшье хоролто гээлтэдэ оруулангүй, хаһа саг соонь, гол түлэб үбһэндэ жэгдэрэн орохо болотор сүм хуряажа дүүргэхэ ёһотойбди. Мүнөө эндэмнай тус тустаа 24 машинатай хоёр томодхогдоһон агрегат хүдэлнэ. Тэндэ урда жэлнүүдтэ хүдэлһэн дүй дуршэлтэй хайшалагшад табигданхай. Һаядаа тэдэнэр элдэб үбшэнһөө һэргылхэ тарилга хүүлээд, ажаллажа захалаа.

Гадна нооһоной шанарыень зүбөөр тодорхойлжо, һайнаар илгаха, багсалха гээшэ баһал ехэхэн харюусалгатай хүдэлмэри байһаниинь элитэ. Хэрбээ шанарыень зүбөөр тодорхойлжо, ёһоор илгажа шадаагүй һаа гү, али муугаар хайшалаад, хонин бүриһөө хэлэхэн граммшье нооһо гээгээ һаамнай, колхоздо али тухай ехэ гарза болохо гээшэб. Нооһо илгаха, шанарыень тодорхойлхо хоёр хүн тусгаар һургагдажа бэлдэгдээ.

Хайшалагшадай бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхынь тула сарайн захаһаа нүгөө тээнь хүрэтэр дүүжэн харгы табяабди. Тэрээгээрээ нэгэ доро 10 хони тээгээд, хайшалха газартань абаашаха аргатай бологдоо. Урдынхидал хайшалагшад хонидоо өөһэдөө барижа, хүтэлжэ асарха гэхэ мэтэдэ үнэтэ сагаа гээхэеэ болёо. Байгша ондо хонидоо оренбургынхидай хэрэглэдэг түрүү аргаар хайшалхамнай. Энэ аргые колхозоймнай гэшүүн Семен Рычков һайнаар шудалжа, инструктор-хайшалагшын нэрэтэй болонхой. Нүхэр Рычков хонидые хайшалха шэнэ аргада хайшалагшадаа һургаа. Бидэ энэ жэлдэ оренбургынхидай жэшээгээр хонидые хайшалха талмай бэлдэжэ, дээрэнь һайн хушалта хээбди. Мүн хонидые оруулаад байха сарай, һарабшанууддшье баригдаа. Энээнэй ашаар хонидые хайшалха хүдэлмэри хура бороодошье һаатахаяа болинхой.

Тэрэшэлэн ямар бригадын, хэды хони, хэзээ хайшалхаб гэжэ тусгаар график табигдаа. Хэрбээ хайшалагдаха ёһотой хонидойнь нооһоной хөөрөөгүй байгаа һаань, графигһаа газаа тээ ондоо бригадын хөөрэһэн, бэлэн болоһон нооһотой хонидые хайшалнабди.

Майн 26-һаа хойшо бригаданууд хонидоо түүбэрилэн хайшалжа эхилээ. Һүүлэй 10 гаран хоног соо ургамал ногоон һайн боложо, хонид хүшэ шадал абаа, нооһониишье түргэн хөөрэжэ эхилээ. Мүнөө хамта 1000 гаран хонины нооһо хайшалаад байнабди. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,5—4 килограмм нооһон хайшалагдана.

Энэ хүдэлмэрие богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө хайшалагшаднай хоорондоо мүрысэн, эршэмтэй шангаар хүдэлнэ.

Ф. Тугаринов,
Мухар-Шэбэрэй аймагай
Ленинэй нэрэмжэтэ
колхозой главна зоотехник.

Хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһон абтаха

Хонидоо хайшалха халуун хаһа ерэбэ. Богони болзорто, гээлтэ хоролтодо оруулангүй, һайн шанартайгаар «зөөлэн алтаяа» хуряахын тула Яруунын аймагай Нарһатын совхозой 3-дахи фермын хонишод бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ дүүргээ. Тэндэхи хони хайшалалгын пунктдань 11 электрохайшанууд тодхогдожо, эндэ хүдэлхэ хүнүүд томилогдоо. Мүнөө жэлдэ фермын хонишод 9507 толгой хонидһоо 270 центнер нарин, нарибтар нооһо хайшалжа, гүрэндөө худалдаха уялгатай.

— Манай хонишод хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэхэ дүүрэн арга боломжотой. Хонидынай тобир тарганаар ондо оронхой. Хабарай ногоондо һайса таргалаад, нооһониинь хөөрэжэ эхилээ. Үглөө мүнөөгүй «зөөлэн алтаяа» хуряажа эхилхэмнай гээшэ, — гэжэ фермые даагша А. Гаськов хөөрэнэ.

В. Байбородин,
хүдөө бэшэгшэ.

Сэлэнгын совхозой 3-дахи отделениин Н. Дашиевагай хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид хонидоо хайшалжа оробо. Түрүүшын хайшалагдаһан хонидһоо түсэбөөрөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха аад, 4,3 килограмм хайшалагдана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тус бригадын хонишон Раднажап Лундукова хони хайшалжа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Хахад һара соо дүүргэгдэхэ

БАРГАЖАН **(Телефоноор абтаба).** Адуу малаар олон Баян-Голой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз эдэ үдэрнүүдтэ хонидойнгоо нооһо хайшалжа захалба. Түрүүшын мянгаад хонин хиргагдаа.

Тиин колхоз энэ жэлдэ бүхыдөө 26 мянган хони хайшалха юм. Эды олон хонидые богони болзорто, һайн шанартайгаар хайшалжа абахын тула электрын хүсөөр хиргаха гурбан пункт эмхидхэгдээ.

Пунктнуудта нооһо илгаха, ябталха, бүридхэхэ хүдэлмэри гуримшуулагданхай. Хайшалалгын шанар һайн.

Зүгөөр оренбургын аргаар хони хайшалха хэрэг үшөөл тоогдоногүй. Хайшалагшадые энэ түрүү аргада һургаха талаар оролдолго гаргагданагүй. Оренбургын арга шудалһан инструктор—хайшалагша нүхэр Мормоевой дүй дуршэл нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Мүнөө дээрээ гансал нүхэр Мормоев оренбургын аргаар хайшална. Хони хайшалдаг пунктнууд шэнэ арга хэрэглэхээр таарулагдаагүй байшоо.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд оренбургын аргаар хонидоо хайшалдаг болохо хэрэгтэ анхарал табиха бэзэ гэжэ найдагдана. Тиигэбэл бүхы хонидоо июниин 25 болотор хайшалжа дүүргэхэ гэһэн зорилгоео амжалтатайгаар шиидхэхэ байна бшуу.

Т. Потхоев,
Баян-Голой сомсоведэй
түрүүлэгшэ.

Уласхоорондын байдалай шахардуу шанга болохогүйн түлөө

Канадын правительствада Советскэ правительствын зорюулһан мэдүүлгэ

Москва, июниин 15. (ТАСС). СССР-һээ Канадада байдаг элшэн сайд А. Арутюнян Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Робертсонтой июниин 14-дэ уулзажа, Советскэ правительствын даабаряар тэрээндэ мэдүүлгэ хэбэ.

Канадын гүрэнэй ажал ябуулагшад Канадые ядерна зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэ бэлэдхэл хэхэ тушаа сэхэ хэлэдэг болоо гээд Советскэ правительствын мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Һүүлэй үедэ Канадада атомна зэбсэг хэхэ тушаа ехэ шууяан болоно. Энээнние анхаралдаа абангүйгөөр байжа болохогүй.

Ядерна зэбсэгээр зэбсэгжэжэ эхилхэ хэрэгтэ бэлдэхэ гээшые Канадын зарим ажал ябуулагшад һайшааха һэдэлгэ гаргана. Тиихэдээ Советскэ Союзай талаһаа Канадада аюул тохёолдуулагдана гэжэ тэдэнэр хэлэдэг байна. Канадын хүн зониие мэхэлхын зорилгоор Советскэ Союзай политикые иигэжэ будүүлигээр гажаажа харуулна бшуу. Эдэ бүгэдэдэ советскэ правительствын хёрхо нариинаар хандаха ушартай байһаниинь элитэ гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Уласхоорондын нарин нягта хиналта тогтоожо, бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха, ядерна туршалгануудые болюулха, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үлэгдэлнүүдые усадхаха тухай СССР-эй оруулһан дурадхалнууд Канадын правительствада һайса мэдээжэ болонхой. Эдэ бүгэдэ хэмжээнүүд дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилготой гээд мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ. Канадын ядерна зэбсэгээр зэбсэгжээ һаань, уласхоорондын байдал шахардуу шанга боложо, уласхоорондын олон асуудалнуудые шиидхэхэ замда пэмэри һаад тойбо ушаруулагдаха гэжэ Советскэ правительство Канадын правительствын анхаралда табина.

Канадын газар дээрэ ядерна зэбсэг бии болгоходо совет-канадын харилсаануудта муугаар нүлөөлхэ болоно. Канадатай хүршэ һуудаг Советскэ Союз хилэдээ дүтэ боложо байһан хубилалтануудта хайша хэрэгээр хандажа шадахагүй. Яахадааб гэхэдэ, эдэ хубилалтанууд тэрэнэй аюулгүй байдалда хабаатай гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнхэй.

Уласхоорондын байдал шахардуу шанга болгохоор, дайн байлдаанай аюулые ехэдхэхээр ямар нэгэн алхамуудые Канада гаргахагүй бэзэ гэжэ найдаһанаа мэдүүлгэ соо тэмдэглэбэ. Хэрбээ Канадын газар дээрэ ядерна зэбсэг бии болгохо хэмжээнүүдые Канадын талаһаа абаха болоо һаань, СССР-эй правительство энээнһээнь тусхай согсололго гаргажа, Советскэ Союзай аюулгүй байдалые хангахын зорилгоор хэмжээ абаха баатай болоно.

Советскэ партийно-правительственна делегаци Румыниин Арадай Республика ошобо

Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй, Румыниин Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Советскэ партийно-правительственна делегаци хани ёһоор айлшалхаяа июниин 15-да Москваһаа Бухарест ошобо. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев тус делегациие толгойлно.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Казахстанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша Ю. В. Андропов, Молдавиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. И. Бодюл, Украинын компартиин Одессын обкомой нэгэдэхи секретарь М. С. Синица, Дагестанай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Р. А. Эльдарова, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, совет-румын хани барисаанай бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй гэгээрэлэй министр Е. А. Афанасенко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ Румыниин Арадай Республикада байдаг элшэн сайд И. К. Жегалин Советскэ делегацида ороно.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, Ш. Р. Рашидов, К. Т. Мазуров, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев болон бусад, Москвагай ажалшадай олон түлөөлэгшэд Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Киевскэ вокзал дээрэ Н. С. Хрущевые, тэрээнтэй сугтаа ябаһан хүнүүдые үдэшэбэ.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэнүүдэй толгойлогшонор, Румыниин Арадай Республикын посольствын дипломатическа бүридэл, ниислэлэй дээдэ һургуулинуудта һурадаг Румыниин һурагшад, совет, гадаадын журналистнууд вокзал дээрэ байба.

Суванна Фума Н. С. Хрущевто харюу үгэбэ

МОСКВА, июниин 15. (ТАСС). Хаан изагуурта Суванна Фума хаанай правительствын, өөрынгөө нэрэһээ Н. С. Хрушевто харюугай телеграмма эльгээгээ.

Эб найрамдалай, Лаосой бэеэ абанги байдалай түлөө тэмсэхэдэмнай танай правительство ехэ туһаламжа хүргөө. Энэ туһаламжын түлөө баяр хүргэнэбди гэжэ телеграмма соонь заагдана.

Сенегал Республикын правительствые толгойлогшо Москваһаа мордобо

МОСКВА, июниин 15. (ТАСС). Сенегал Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, национальна обороны министр Мамаду Диа, тэрээнтэй хамта ябалсаһан Сенегалай гүрэнэй ажал ябуулагшад мүнөөдэр Москваһаа Варшава орохоёо мордобо.

Ниислэл хотын ажалшад Сенегал Республикын правительствые толгойлогшые хани халуунаар үдэшэбэ.

Нүхэд Н. С. Хрущев, А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй Министрнүүд болон бэшэ тусхайта хүнүүд үндэр дээдэ айлшание үдэшэхэеэ Внуковска аэродром ерээ.

СЕКРЕТАРЬ ЮУНДЭ ҺЭЛГЭГДЭЭБ?

Сугларха зон булта ерэбэ хэбэртэй. Зарлагдаһан суглаан болзорһоо хахад час тухай хожомдожо эхилбэ. Парткомой секретарь **М. Бодрых** гэгшын тоосоото элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэхэ хүн олдобогүй. Суглаае хүтэлбэрилэгшэ:

— Хэн түрүүлжэ үгэ абахаб, тэрээндэ дуран сооһь саг үгэхэбди. Али, та, Санга Дугбеевич, али Василий Федорович эхилхэтнай гү? — гэжэ байгаад тэндэ һууһан хүнүүдые баалана. Теэд хэншье һууриһаа бодоногүй...

Мухар-Шэбэрэй Заганай колхоз аймаг соогоо томохон ажахынуудай нэгэндэ тоологдодог. Гадна шэнэ түрүү дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалтые хүрһэ колхоз, совхозуудай ажалда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ үүргэтэй туршалгын жэшээтэ ажахы юм. Харюусалгатай, хүндэтэй үүргэеэ тус колхоз хэр дүүргэнэб. Ажахы бүхэндэ ёһотой туһа заабари үгэжэ байхаар, түшэг тулгуури боломоор ажаллана гү? Эдэ бүхы асуудалдаа парткомой секретариин тоосоото элидхэлһээ дүүрэн харюу абахань бэрхэтэй байгдаба. Юуб гэхэдэ, час үлүүтэй саг соо элидхэхэдээ, нүхэр Бодрых алишье һалбариин ямараар хүгжэжэ байһые, энэ хэрэгтэ коммунистнуудай, парткомой ямар нүлөө үзүүлдэгые бодотоор, эли тодоор харуулжа шадаагүй. Халирхай, нюур сахиһаншуу, «һүдэгүй» элидхэл болоо. Ушар нимэһээ элидхэлэй һүүлээр үгэ абаха хүнэй олдохогүйнь гайхалтай бэшэ.

Хэлсэгдэхээр юумэн эндэ яһала бии. Колхоз хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаараа нёдондонойхиһоо үлүү гараагүй, харин доогуур ябана. Мүн ниитын малай тоо толгой олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха, ажабайдал дээрэ шалгаржа, ашата үрэеэ харуулһан ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ гэхэ мэтэ хойшолуулашагүй асуудалнуудаар һайса хөөрэлдэхэ байгаа. Гүрэндэ орооһо тарияа, һү, мяха, нооһо, үндэгэ худалдаха түсэб үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз дүүргээгүй. Жэшээнь, 1960 ондо гүрэндэ 6060 центнер һү худалдаһан һаа, 1961 ондо 4340 центнертэ хүргөө. Теэд энэ үе соо үнеэдынь 61 толгойгоор олошорбошье, үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүниинь аяар 638 литрээр доошолоо. Мүн орооһо тарияа, мяха, нооһоориишье нимэрхүү байдалтай. Абтаһан продукциинь өөрынь үнэ сэн даншье ехэ байһаар. 1960 ондо 100 га эдлүүриин газарһаа 41,8 центнер һү абаһан һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 31,9 центнертэ арай шамай хүргэхэдөө, центнер һүнэйнь өөрынь үнэ сэн 16 түхэриг 62 мүнгэтэ болоо.

Мүнөө жэлдэ ямараар хүдэлжэ байнаб. Нёдондонойнгоо алдууһаа бодото һургаал абажа, бии байгаа арга боломжо, дутуу дундануудаа усадхаа гү? Үгы даа. Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэб июниин 1-нэй байдалаар һүөөр 69 процент, мяха 65 процентдэ хүргэгдөө. Энэ хэбээрээ һаа, жэлэй түсэб дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй.

Колхозой партийна организацида 48 коммунистнууд. Энэмнай горьтой хүсэн. Хэрбээ парткомой гэшүүдые ажалдань зүбөөр хубаарилан табяа һаань, иилээд ехэ аша туһатай байха һэн.

Партимнай өөрынгөө зэргэдэ ургажа ябаа залуу үетэниие шэлэн абажа, хүсэ шадалаа нэмээдэг. Теэд тоосоото үе соо партиин гэшүүндэ эндэ минил 4 хүн абтаа. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, залуушуулай дунда ямаршье хүдэлмэриин ябуулагдадаггүйе элеэр гэршэлнэ.

Малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри, социалис мүрысөө эмхидхэлгэ болон тэдэнэй ажаһуудалыень улам һайжаруулха тушаа парткомой зүгһөө ямаршье бодото хэмжээнэй абтадаггүй тухай үгэ хэлэһэн хониишон **Л. Ревенский** иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай отарынхид шэнэ жэлһээ хойшо лекци, хөөрэлдөө дуулаагүй. Парткомой гэшүүд манайхяар ябахадаа, ажал тушаа һониирхоод, ажаһуудал тушаа юушье һурадаггүй. Бэшүүлһэн газетээ 10—15 хоногой үнгэрһэн хойно абадагбди. Дэлхэй дээрэ, орон соомнай юунэйшье боложо байһые мэдэдэггүйбди. Социалис мүрысөөнэйнгөө дүн тухай хэлээд яалайб, оройдоошье дуулдагшагүй.

— Манай колхоз туршалгын жэшээтэ ажахы болоһоор жэл хахад боложо байна. Энэ үе соогоо юу хээбибди? Һайрхахаар юумэн үгы. Бусадта жэшээ харуулхаһаа байтагай, һүүл барижа ябанабди. Таряан ажал абаад үзэе. 1960 ондо гүрэндэ 14 мянган центнер орооһо тарияа худалдаһан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 6100 центнер гэхэ гү, али 7900 центнер багаар худалдагдаа. Колхоздомнай 11 мэргэжэлтэд. «Олон тарбаган нобшодоо хүрэхэгүй» гэлэгтэл агротехническэ заабари бригадануудта дүүргэгдэнэгүй. Агроном бүхэн ямаршье түсэбгүйгөөр ажаллана. Ахалагша агроном нүхэр Хамниганов хаана юунэй хэгдэжэ байһые мэдэнэгүй. Эдэ бүхые партком һайн мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абанагүй,— гэжэ **Л. Максимов** хэлээ.

Суглаанда үгэ хэлэһэн 11 хүнүүдэй шүүмжэлэл шагнаад байхада, тоосоото жэл соогоо партком хүдэлмэреэ ямараар ябуулааб гэһэн асуудалда тон элитэ харюу үгтэхэ байна. Нэн түрүүн парткомой бюрогой гэшүүд, тэрэнэй секретарь нүхэр М. Бодрых гэгшэд партийно-эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэреэ КПСС-эй шэнэ Уставай эрилтэдэ харюусамаар табижа шадаагүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Бюрогой зарим гэшүүд тус тустаа даажа абаһан ажалдаа хайша хэрэгээр, эдэбхи үүсхэлгүйгөөр хандадаг байгаа. Жэшээнь, коммунистнууд Симухин, Мурзин, Денисов, Родионов гэгшэд тоосоото үе соо партийна нэгэшье даабари дүүргээгүй.

Дээрэ дурсагдаһан дутуу дунданууд тухайгаа коммунистнууд партийна организациин, тэрэнэй комитедэй хүдэлмэри шангаар шүүмжэлээд, нүхэр Бодрых гэгшые үялгаһаань сүлөөлжэ, парткомой секретаряар нүхэр Л. Максимовые һунгаа.

Б. Жамбалов,
манай корр.

Мархайн аша Тархайн бэшэһэнэй һүүлээр

„Шэдитэ дуранай ашаар"

Манай газетын майн 27-ной номерто гараһан иимэ гаршагтай фельетоной шүүмжэлэл тушаа Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Д. Батуев иигэжэ харюусана:

«Хүнгэн олзодо дуратай, архинша забхай Тахаев, Манхандаев хоёрто гурбан хоног соо хододоо хүдэлхөөр ниитын ажалда орохыень сомоной Соведэй сесси дурадхаа.

Цыренов Даши-Нимын хэрэгые аймагай прокурорто дамжуулан үгэхэ гэжэ сесси шиидхэбэри гаргаа.

Манай бэшэһэнэй һүүлээр

«Буряад үнэн» газетын энэ оной майн 23-най номерто Хяагта, Хүдэриин совхозуудта кукуруза ургуулха талаар тохёолдоһон дутагдалнууд тухай статья толилогдоо һэн.

«Кукурузын звенонуудай ажалайнь эмхидхэлэй, тарилгын хүдэлмэриин дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүүд абтадаг байгаа. Кукурузын зуруув хоорондын элдүүрилгэ нэгэдэхеэ, хоёрдохёо хэхэдээ минеральна үтэгжүүлгэ оруулхаар гүйсэд бэлдэнхэйбди.

Манай суута кукурузашан нүхэр Гонсоруновай звено «Заокский» совхозойхидой уряагаар бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоод, кукурузын үндэр баян ургаса абахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна»—гэжэ Хяагтын нютагай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениии начальнигай орлогшо нүхэр Г. Перевалов манда бэшэбэ.

Г. М. Димитровэй түрэһөөр 80 жэлэй ойдо

Дүлэтэ интернационалис

«Пролетариадай хүдэлөөн шэнги ниитын революционно хүдэлөөе ямаршье түрмөөр, бүришье зэрлиг муухай хэһээлгын гурим ёһоор мүхөөн усадхажа шадахагүй, юуб гэхэдэ, энэ хүдэлөөн хадаа ажабайдалда, ороной экономическа хүгжэлтэдэ гүн гүнзэгы, барагдашагүй үнги үндэһэтэй юм.

Тэмсэжэ байһан пролетариат хэтэ мүнхэдөө залуу байдаг эди шэдитэ шубуун мэтэ гал дүлэн соогуур мүхэшэгүй гарадаг, мүнөө байһан дарлагша этэгээдүүдэй зэрлиг аашануудта мүрдэгдэн улам бүри түгэс хүсэтэй илагдашагүй болоод, түүхэтэ уг зорилгынгоо илан мандаагүй сагта тэмсэлээ зогсоодоггүй...

Манай дайсадай ямаршье хаалта хээшье хадань, мандаһан наран мэтэ заатагүй иимэ үдэр ерэхэ ёһотой».

1912 оной август һарада Георгий Михайлович Димитров Болгариин буржуазин түрмын хара камераһаа энэ дүлэтэ үгэнүүдые бэшээ бэлэй.

Тэрэ үедэ Болгариин хүдэлмэришэн ангиин революционно хүдэлөөн үшөө залуу байһан юм. Ангиин хорото дайсадта эсэргүүгээр хэдэг тэмсэлэйнь дүршэл үшөө бага байгаа. Богоолшолгын гэнжэдэ баригдаһан орон хадаа хатуу шанга туршалга бэрхэшээлнүүдэй богоһо дээрэ гараад байгаа бэлэй. Зүгөөр дайсадай һабарта ороһон хүдэлмэришэн ангиин залуу вождь капитализмын һүнэн һалаха үе саг тодорхойлһон байдал соогуур хатуужаһан, ангиин хатуу шанга тулалдаанай гал дүлэн соогуур, ажалшадай хүсэл зоригоор гэрэлтэ үдэрэй заатагүй ерэхэ байһанда этигэдэг байгаа.

Арад зоной гүн дундаһаа гараһан, Болгариин хүдэлмэришэн ангиин түрүү зэргэдэ ябажа, үзэл бодолоо хатуужуулһан, дайсадтай болоһон олон хатуу шанга тулалдаанууд соогуур гараһан Георгий Димитров ажалшадай эбдэршэгүй нэгэдэлэй түгэс хүсые һайн ойлгожо байдаг, тэдэнэй тэмсэлэй илаха байһанда сэжэ зүрхэнһөө этигэдэг байгаа бшуу. Энэ гүн гүнзэгы этигэл найдабарииень ямаршье юумэн мүхөөжэ шадахагүй байгаал! Агуухэ эмхидхэгшын, үгэ хэлэгшын, публицистын бэлиг шадабариие, бүхы хүсэ шадалаа хүдэлмэришэн ангида, тэрэнэй коммунис партида энэ хүн зорюулһан байна.

Болгариин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, революционно партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Георгий Димитров ангиин тэмсэлэй бүхы бэрхэшээлые дабажа гараа, энэ тэмсэлэй манлайда хододоо ябаа. Василий Коларовтай хамта 1923 ондо болоһон фашизмда эсэргүү восстани хүтэлбэрилһэн юм. Энээнһээ уламжалан манай ажалшан арад, нэн түрүүн тэрэнэй коммунис парти ехэ тобшолол хэһэн байгаа.

1933 ондо болоһон гитлеровскэ алуурашадай сүүдэй урда Димитров социализмын хэрэгэй илан мандаха байһанда коммунистнуудай этигэжэ байһые айхабтар этигэмжэтэйгээр, гайхамшагта хүсэтэйгөөр харуулһан юм. Гитлерэйхидэй ормоглоһон Лейпцигтэхи сүүдэй үедэ гэнжэдэ баригдаһан болгар арадай агуухэ хүбүүн фашизмын хорото муухай ааша хэрэгые тобойсо тодорхойлһон юм. Сүүдэй трибунаһаа Георгий Димитров уласхоорондын пролетариадые тэмсэлдэ уриһан, илалтын ойртоод байһые уридшалан хэлэһэн юм. «Түүхын эрьесэ улам урагшаа дабшана... Пролетариадаар түлхигдэһэн энэ эрьесэ хадаа алалга хюдалгын ямаршье хэмжээ ябуулгануудаар, хаатарга сүлэлгын ямаршье шиидхэбэреэр, ямаршье саазалгаар зогсоохын аргагүй. Түүхын энэ эрьесэ урагшаал дабшажа байха, коммунизмын бүрин түгэс илан мандатар дабшахал байха!» гэжэ научна физикые байгуулагша Галилео Галилей гэгшын баатар габьяае тэмдэглэн сүүд дээрэ түгэсхэлэйнгөө үгэ соо хэлээ бэлэй.

Кремльдэхи съезднүүдэй ордон соо болоһон совет ба Кубын залуушуулай митинг дээрэ Н. С. Хрущев үгэ хэлэхэ зуураа Г. М. Димитровэй баатар габьяае үндэрөөр сэгнээ һэн. «Болгар арадай агуухэ хүбүүн Георгий Михайлович Димитровэй баатарлиг тэмсэлэй хуудаһануудые толгойдоо дахин һэргээхын тулада Лейпцигтэхи сүүд тухай ном дахяад уншааб,—гэжэ Советскэ правительствые толгойлогшо хэлэбэ. Лейпцигтэхи сүүд дээрэ энэ хүн эреэн гүрөөһэнүүдтэй хамта клеткэ соо байһан мэтэ болоно. Тэндэ Георгий Димитровэй хэлэһые уншахадаа сэдьхэл зүрхэеэ хүдэлгэнгүй байхын аргагүй. Лейпцигтэ хэлэхэдээ өөрөө сүүдлүүлжэ байһан шэнги бэшэ, харин тэрэ хүн Герингые, Геббельсые, Гитлёрые, фашистска удамаршадые, алууршадые, фашизмын гурим ёһые өөрөө сүүдлэжэ байһан мэтэ болоно.

Энэ хүндэ хаанаһаа иимэ ехэ баатар габьяа байгааб?! Гүн гүнзэгы этигэл найдабариһаа иимэ ехэ барас хүсэн байгаа бшуу. Фашис алуурашадай хара һабарһаа мултаржа шадахаб гэжэ энэ хүн тинхэдэ бодоо һаабы даа. Тиигэбэшье үхэхэһөө айнгүйгөөр дайсадые, хүдэлмэришэн ангиин дайсадые, түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэнэй дайсадые сүүдлээ бшуу, үшөө шэн габьяатайгаар сүүдлээ хаюм».

Ажалша болгар арадай, уласхоорондын пролетариадай зүгһөө хайра хүндэ олоһон Георгий Димитров гитлеровскэ дээрмэшэдтэй болоһон «сүүдэй тулалдаанай» һүүлээр бүхэдэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон юм. Коммунизмын хүсэ, баатар габьяа, найдабарииень эрхим һайнаар харуулжа шадаа гэжэ буржуйнаршье өөһэдөө мэдэрхэ баатай болоһон юм.

Хүдэлмэришэд, ажалша таряашад, түрүү интеллигенци Димитровые аршалан хамгаалхын тулада тэмсэдэг, фашизмда эсэргүүгээр тэмсэгшые, дүлэтэ интернационалистые сүлөөлхэ эрилтэ табидаг байгаа. Бүхы дэлхэйн ажалшадай революционно хүсэн түгэс хүдэлөөнэй ашаар, мүн дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй оролдолгын ашаар фашис зэрлигүүдэй хара һабарһаа энэ хүн мулталагдаһан байгаа. Болгариин Буржуазна правительствын нютагаа бусахыень хориходонь, Димитров Советскэ Союз ерэһэн юм.

1934 оной февральда Москва ерээд, Георгий Димитров бүхы дэлхэйн коммунистнууд ба ажалшадые нэгэдүүлхэ, социализм ба коммунизмын илан мандахын түлөө айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байба. 1935—1943 онуудта Коминтернын гүйсэдкомой генеральна секретаряар хүдэлөө. Эрэлхэг зоригтой хүтэлбэрилэгшэ байһанаа, ажалшадай хэрэгтэ хизааргүйгөөр бэеэ үгэнги байһанаа Г. М. Димитров харуулаа. Коммунис интернационалай түүхэтэ VII конгресс дээрэ хэһэн элидхэлынь түгэс зэбсэг боложо, уласхоорондын пролетариадай жасада ороо. Конгрессэй хаагдахада Димитровэй хэлэһэн үгэ хүдэлмэришэн ангиин илалтада гүн ехээр этигэжэ байһыень эли тодоор харуулба.

«Хүдэлмэришэдэй гараар байгуулагдаһан дэлхэй хадаа обществын хубалзанууд ба залхуу залихай хүнүүдтэ бэшэ, харин бидэнэртэ,—хүдэлмэришэдтэ хабаатай байха юм. Капиталис дэлхэйн мүнөөнэй зонхилогшод хадаа саг зуурын хүнүүд гээшэ.

Дэлхэйн ерээдүйн ёһото эзэд—пролетариат гээшэ, тэрэл хадаа өөһэдынгөө түүхэтэ эрхэ эдлэжэ ороход, гүрэн бүхэндэ, бүхы дэлхэй дээрэ ударидахы жолоое эдэнэр лэ гартаа абаха ёһотой».

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Димитров марксистско-ленинскэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэдые коммунизмын хэрэгтэ, пролетариадай интернационализмын ёһо гуримда, олониитэ арадай аша туһые хамгаалха хэрэгтэ үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ талаар айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулһан байгаа.

Революционно тэмсэл соогуур олоһон айхабтар ехэ дүй дүршэлөө, шадабари мэргэжэлээ, бүхы хүсэ шадалаа Г. М. Димитров хоёрдохи дэлхэйн дайнай үедэ арадуудай хүсэнүүдые нэгэдүүлжэ фашис булимтарагшадые үй бута сохихо хэрэгтэ зорюулжа ябаа. Эхэ ороноо хариин булимтарагшадһаа, дотоодын дарлагшадһаа сүлөөлхын түлөө коммунис партиин туг доро тэмсэжэ [...] Болгариин патриодуудай нэг[...] толгойлжо ябаа.

Сүлөөтэ Болгарияа бусаад [...]гий Димитров иигэжэ мэдүүл[...] «Хэрбээ манай арадай хэрэгт[...] һатай гэжэ тоолоо һаань, ам[...] найнгаа һүүлшын жэлнүүдые [...]гөө арадай аша туһада сэхэ [...]ха хүсэл зориг бии байна». [...]гариин коммунис партиин ба [...]ственнэ фронтын ударидагша [...]һан Димитров арадай нэг[...] улам бэхижүүлхэ, ниитын [...] байгуулалта хүгжөөхэ, манай [...]до социализм байгуулха хэрэг[...]хы хүсэ шадалаа зорюулжа [...]

Марксизм-ленинизмда хиза[...] үнэн сэхэ байһан Георгий Ди[...] уласхоорондын хүдэлмэриша[...]гиин аха дүүгэй харилсаанай [...] һайса ойлгодог тула, Болгари[...] дэлмэришэдые пролетарска [...] национализмын үзэл сурталаа[...] мүүжүүлдэг байгаа. Октябри[...]циалис революциин түүхэтэ [...] шанарые үндэрөөр сэгнэхэтэ[...]та, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ ш[...] саг—социализм ба коммун[...] үе нээһэн ородой хүдэлмэриш[...] ажалша таряашадай агууехэ [...] шалгаар омогорхон байдаг һэн[...]

Дайн сэрэгтэ эсэргүү [...] ябуулга хэһэнэйнгээ түлөө т[...] ороод гарамсаараа 1918 ондо [...]митров эрхэ сүлөөгэй зам [...] арадта заахадаа иигэжэ хэл[...]лэй: «Россин туяагай сасарда[...]хы Европые гэрэлтүүлжэ байн[...] бидэндэшье ерэхэ. Тэрэнэй т[...]шын гэрэлые харахашье [...]бди...»

Агууехэ Ленинэй, Октябри[...]волюциин хэрэгые дагагша Ге[...] Димитров Советскэ Союзые [...]лан хамгаалха гээшэ ёһото [...]крат бүхэнэй, революционер [...]нэй, коммунис бүхэнэй нанги[...]га мүн гээд ходо хэлэдэг байһа[...]

Георгий Димитров социалис[...]нуудай бата нэгэдэлые бэхижү[...] гэжэ оролдодог байһан. Арада[...]мократиин гүрэн хадаа социал[...] лагерьта хабаатай, дэлхэй да[...]эгээн түрүүшын хүсэн түгэс С[...]скэ Союзай ударидалга доро [...]тал энэ лагерьта арадай де[...]тиин оронууд эрхэ сүлөөтэ, [...]даанхай байдалаа, империалис[...]дай аюулһаа бэеэ хамгаалжа [...] юм гэжэ һургадаг бэлэй.

Болгариин коммунис парти, [...] бүхы арад Димитровэй энэ [...]риень даган, болгаро-совет[...] барисаае, социалис лагерай [...] нэгэдэлые бүхэжүүлхын түлөө [...]сэдэг юм.

Багшынгаа түрэһөөр 80 [...]ойе болгар арад оронойнгоо түү[...]тые хурдадхахын түлөө тэмсэж[...]һан үе сагта тэмдэглэжэ [...] КПСС-эй программа дотор заа[...] Амгалан байдал, Ажал, Эрхэ [...] Адли тэгшэ эрхэ, Аха дүүгэ[...]боон, Зол жаргалай дэлхэй [...] бадаран мандахын тула болга[...]зохёон байгуулхы ажалаа зор[...] хүдэлнэ. Манай түрэл парти, [...] арад энэ программые мүнөө [...]гай коммунис манифест, дэлхэ[...]рэхи түрүү үзэлтэй хүн зоно[...] мүн гэжэ тоолоно.

Георгий Димитровэй агууех[...]рэгые гүн гүнзэгыгөөр хүн[...] байһан манай арад энээнһээ[...] сэл зориг орожо, Эхэ орон[...] һалбаран хүгжэхын түлөө, бол[...] совет хани барисаанай улам [...]жэхын, социалис оронуудай [...]лэй батажахын, арадуудай хо[...]до эб найрамдал ба хани бар[...]най илан мандахын түлөө [...] габьяатайгаар тэмсэнэ.

Илия КЮЛЕВСК[...]
«Отечествен фронт» [...]
Болгариин газетын г[...]
редактор

ПРОФСОЮЗАЙ ОРГАНИЗАЦИНУУДТА

Һаяшаг Улаан-Үдэдэ хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшадай профсоюзуудай обкомой II пленум болобо. Пленумдэ хабаадагшад «Партиин ЦК-гай мартын Пленумэй, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй профсоюзуудай V съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар нютагай организацинууд юу хээб, юу хэхэ зорилготойб» гэһэн нүхэр Д. Ринчиногой элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэлшэ, мүн пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд Балдуев («Саянский» совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ), Костриков («Бурцелинстройн» постройкомой түрүүлэгшэ), Канак (хүдөө ажахын институтдай профкомой түрүүлэгшэ), Доржиев (Хорнин үйлэдбэриин управленидэхи профорг) болон бусад КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ тухай хэлээ.

Колхоз, совхозууд ажахыгаа бүри түргөөр хүгжөөхэ бүхы арга боломжотой. Энэ жэл республикымнай ажахынууд шэниисэ, кукуруза, горох болон бусад үрэ ехэтэй ургамалнуудай тарилгын талмай үргэдхөө, тэдэнэй ургаса ехэ болгохо талаар горьтой хэмжээнүүдые абаа.

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абаха арга боломжонуудай мүнөө бии болоод байхада, профсоюзай комитедүүд ажалшадай хүсэ шадалые элсүүлхэ ёһото[...]жэ пленум дээрэ үгэ хэл[...] тэмдэглэбэ.

Республикын хүдөө ажа[...] бэлэдхэлэй хүдэлмэриш[...] ба алба хаагшадай обк[...] II пленум зүбшэн хэл[...] асуудалнуудаараа тодо[...] тогтоол абаба.

Д. Дорж[...]

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭ[...]

✦ **БЭШҮҮР.** Эндэхи совхозой II отделениин хүдэлмэришэн нүхэд Э. Б. Санжицыренов, Ц. Ц. Цыбудеев гэгшэд бүри саһатай байхаһаа сабшалан дээрэ ажаллажа эхилээ юм. Үбэлдөө тошон халяажа, хабартаа ханааб һубагуудые заһажа хүдэлөөд, мүнөө 400 га газар хоёрдохёо уһалжа байна. Тэдэнэр гектар бүриин 18 центнерһээ бага бэшэ үбһэ бүхы талмайһаа, тинхэдэ 50 га газарһаа 30—30 центнер үбһэ сабшажа абаха уялгаа үгэнхэй.

Д. Тогошиев.

✦ **ХОРИ.** Чисаанын совхозой 6-дахи фермэдэ кин[...]ранагүй. Һарадаа нэгэ-[...]паа нүүдэл фильмын [...]сөөн хүрэтэр ерэдэг [...] һайн байгаа.

Ц. Цыби[...]

✦ **ХҮРБЭ.** Энэ голы[...] (Тохорюугта гэжэ һуури[...]зар хүрэтэр) нёдондо [...] грузотакси ябадаг аа[...] жэлдэ тинхэеэ боли[...] ряадай автотрестын эр[...] нүхэр Ануевта хандаа[...]

— Хэзээ, Та, хэлэ[...]дөө эзэн боложо, манай [...] автобус эльгээдэг болох[...]

Бүлэг хүдэлмэри[...]

Социалис оронуудаар

МОСКВАГАЙ ЗҮБЛӨӨН ТУХАЙ «СКЫНТЕЙЯ» ГАЗЕТЭ ИИГЭЖЭ БЭШЭНЭ

Экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ Соведэй гэшүүд-оронуудай Москвада болоһон зүблөөн тухай Румыниин «Скынтейя» газетэ түрүү бэшэг зорюулба. Тус Соведэй гэшүүд-оронуудай партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондоо зүбшэһэн ушар эдэ оронуудай тус бүридөө хүгжэхэ, дэлхэйн социалис можын нэгэдэлые, хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай гээд тэндэнь бэшэгдэнэ. Адли тэгшэ эрхэтэй байха, бэе бэедээ туһаламжа хүргэлсэхэ, аха дүү, интернациональна ёһоор туһалалсаха үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөгдэһэн шэнэ харилсаанай айхабтар ехэ ашатай туһатай байһыень социалис оронуудай хүгжэлтэ тодорхойлно. Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури дээрэ социалис оронуудай эб нэгэдэлэй саашадаа бэхижүүлэгдэхэ хэрэгтэ зүблөөнэй шиидхэбэринүүд туһа нэмэри болохо гэжэ тэрэ бэшэг соонь заагдана.

ДРВ-дэ УРГАСА ХУРЯАЖА БАЙНА

ХАНОЙ. (ТАСС). ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ жэл Хойто Вьетнамда барайгарай зунай ургаса урдань үзэгдөөгүй баян байхаар.

Хойто, Урда Вьетнамай хилэ шадар, Куан Бинь, Винь Линь провинцида барайгарай ургаса хуряажа дүүргүүтэй байна. Ха Чинь провинциин хүдөө ажахын олон кооперативууд нёдондонойхиһоо гектар бүхэнһөө 2—5 центнерээр ехэ ургаса хуряана. Ха Донг провинциин нэгэ кооперативайхид гектарһаа 2,2 тонно барайгар хуряаһан байна. Харин 1960 ондо эндэ гектар бүхэнһөө 1,3 тонно ургаса хуряагдаһан юм.

Энэ жэл яахадаа баян ургаса хуряагданаб гэхэдэ, хүдөө ажахын кооперативууд урдынхиһаа эртэ тарилга хэһэн, үрэһээ нарин нягтаар илгаһан, сэлмэг нарата үдэрнүүдые шадамараар хэрэглэһэн байна бшуу.

Хэрбээ урдань барайгарай ургаса һара соо хуряадаг һаа, мүнөө тэндэхи олон провинцинуудта 21 үдэрэй туршада хуряажа абахаар хараална.

Вьетнамай Демократическа Республикада байгаалиин баялиг шэнжэлхэ хүдэлмэри ябуулагдана. Геологууд мүнөө үеын прибороор, техникээр хангагданхай. Зураг дээрэ: баялиг бэдэрдэг партиин 9-дэхи шахтын хүдэлмэришэн Ха Ту үрэмдэлгын совет станогоор хүдэлмэри хэжэ байна.

ВИА-ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА 900-гаад САНАТОРИ ХҮДЭЛНЭ

ПЕКИН. (ТАСС). Арадай Хитадта ажалшадай элүүр энхые сахиха, болбосон ёһоор амарха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Орон дотор амаралтын гэрнүүдэй, санаторинуудай тоо улам бүри олошорно. Хитадай үзэсхэлэнтэ һайхан газарнуудта, далайн эрье шадар жэл бүхэндэ амаралтын гэрнүүд, санаторинууд нээгдэдэг байна.

Халуун аршаанай хажуудаа нээгдэһэн санаторидо ороной эгээ ехэ металлургическа түб болохо Аньшанай 300 гаран хүдэлмэришэд амарна. Арадай засагай жэлнүүдтэ хүдэлмэришэдтэ баригдаһан түрүүшын санаторинуудай нэгэниинь энэ юм. Эндэ хүл гарай, арһанай үбшэнтэй хүнүүд амарха үедөө аргалуулха байна. Ляонин гэдэг зүүн хойто провинцида 116 томо, багашагууд санаторинууд нээгдэнхэй. Эдэ санаторинууд халуун аршаанай хажууда, далайн эрьеэр, үзэсхэлэнтэ һайхан газарнуудта түхеэрэгдэһэн байна.

Мүнөө республикада бүхыдөө 900-гаад санатори бии. Эндэ нэгэ доро 75 мянган ажалшад амарха байна. Хитадай эгээ ехэ санаторидо—Бэй Дайхэдэ жэл бүхэндэ 50 мянган хүн амардаг.

ШЭНЭ ТРАНСПОРТЁР

ВАРШАВА. (ТАСС). «Андалузи» гэдэг Силезиин шахтада шулуу нүүрһэ уурхай сооһоо гаргаха гидромеханическа транспортёр һаяшагай хэрэглэгдэдэг болоо. Тусгаар хоолой табижа, 300 гаран метр дороһоо час соо 120-ёод тонно нүүрһэ иимэ транспортёроор гаргадаг байна. 415 метр гүнзэгы уурхай сооһоо нүүрһэ гаргаха баһа нэгэ гидромеханическа транспортёр һая табигдаба. Энэ шэнэ түхеэрэлгэ хэрэглэһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ горьтойгоор дээшэлээ.

Гидромеханическа транспортёрые хэрэглэжэ, мүнөө Польшодо нэгэ миллион гаран тонно нүүрһэн абтана. Табан жэлэй эсэс багаар иимэ транспортёроор 5,5 миллион тонно шулуун нүүрһэн абтадаг болохо.

ХҮХЭ ХАНЯАДА АРГАЛХА АСУУДАЛДА ЗОРЮУЛАГДАҺАН КОНФЕРЕНЦИ

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентствын мэдээсэһээр, хүхэ ханяада аргалха сыворотка хэрэглэхэ уласхоорондын конференци нээгдээ.

Энэ препарадые бүри һайнаар бүйлуулан гаргадаг болохо, шанарыень һайжаруулха асуудалнуудые тус конференци зүбшэн хэлсэхэ юм.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
…62 оной июниин 17.

Уран хүүгэд, танай уншаха хуудаһан

„АЛТАН ХАРААСГАЙ" АЙЛШАЛХАНЬ...

...ад оронойемнай ...талаар алаг ша... үбсүүтэй алтан ...тэйнууд аяар хо... халуун оронһоо ...й, шуран солбон ...удаа хумин, шу... ...шангеэр дээрэһээ ... буужа, талын ... нюргые даляараа ... алдан элин ...а, хүүгэд, таа... нюдэ баясуул... ...һаянай. Зүгөөр му... ...рэ тад ондоо ал... харaасгай тухай ..., аймаг, нюта... ...р тэрэнэй ниидэн ...ень хүлеэжэ бай... ...ай уряалхамнай. ...юуб гэхэдэ, Буряа... ...ран зохёолшодой ... Буряадай номой ...тэй хамтаран, ту... ...лэн дээрээ «Алтан хараасгай» гэжэ литературна уран һайханай альманах гаргахань. Тус альманахта Буряадаймнай уран зохёолшодой һонирхолтой рассказууд, шүлэгүүд, дуунууд, хүүгэдэй наадаха пьесэнүүд, пионерэй эмхинүүдэй ажал тухай, һургуули тухай очерк, хөөрэлдөөнүүд болон бусад материалнууд толилогдохо.

«Алтан хараасгай» альманахта хабаадалсаха зүбшөөлөө манай мэдээжэ уран зохёолшод Чимит Цыдендамбаев, Ш. Нимбуев, Д. Хилтухин, Ц. Номтоев, Ц. Бадмаев, Г. Чимитов болон бусад ехэ баяртайгаар баталһан байна. Мүн һургуулинуудай дэргэдэхи уран зохёолой кружогто хабаадагшадай шүлэг зохёолнуудые тус альманахта толилжо байхаар хараалагданхай.

Жэлдэ хоёр дахин гараха энэ альманах «Мурзилка» гэжэ ород журнал мэтэ уран гоёор шэмэглэгдэнхэй байха. «Алтан хараасгай» альманахай редколлеги мэдээжэ хүүгэдэй уран зохёолшодһоо бүридэнхэй.

Альманахай түрүүшын номер мүнөө хэблэгдэжэ байнхай.

Хүндэтэ һурагшад, пионернүүд, «Алтан хараасгайн» айлшалан ерэхыень аймаг, совхоз, колхоз бүхэндөө хүлеэн абахыетнай уряалнабди.

Ц. Бадмаев.

ТАБАТАЙХАН ТАРБА ТУХАЙ РАССКАЗУУДҺАА

«ЯАГАА ҮНДЭР БОЛОШОО ГЭЭШЭБИБ!»

...ай гэр хоёр таһалгатай юм. ...донь—үүдэн. Минии бишы... ...айхаһаам хойшо жэл бүри тэ... ...дэндэ байлгаад, можо дээрэнь ... гарган, эсэгэмни үндэрыем ...жэ тэмдэглэдэг зантай һэн. ... табатайхан Тарба хүбүүгээ ... зогсоогоод, хэмжүүрынь аба..., өөрынхиһөөм нэгэ хурга тээ ...ана байшаба. Тэрэ доронь ...ха эхилһэн минии үндэрые ...лэһэн сараае Тарба гэнтэ ...орхёод:

...нэ юун бэ?—гэжэ асууба.

Шинии баабай табатайдаа тэды ...н үндэр байгаал даа,—гэбэб.

...ба этигэжэ ядангяар доороһоо ... нам руу хараад, нэгэ бага ...тото болобо. Һүүлээрнь:

«Ура!» Яагаа үндэр болошоо ...иб, би баабайһаа үндэрби,— ...гүйжэ гарашоо һэн. Магад му... ...ршынгөө Доржо хүбүүндэ тэ... ...нээн үндэр байһанаа һайрха... ...а бэзэ даа. Яахабши даа, та... ...ни лэ ха юм даа Тарба. Зү... ...иниил зосоо элдэб бодолнууд ...эгүй түрэжэ байба. Тэрэл ми... табатайда эсэгымни гараар ...н энэ сараа һүүлшынхинь ... Иимэ һэрюухэн һэбшээтэй ...хи хабарай нэгэ үдэрэй хүрэ... ...эхые хүлеэнгүй, минии үшөө ... болохые харангүй, эсэгэмни ...хюһагдаагүй хасартаа хаса... ... хордоторнь няажа таалаад, ... мордоо һэн... Тэрэ гэһээр ...гаеэ хараагүйб, түхэл шарай... ...е һанаандаа бии болгоходоо— ...ьеб бүрүүлээр харадагби. ...ши даа, дайн, саг, дайн...

... Тарбынгаа ехэ болоходо ог... ...ажа үзөөгүй үбгэ эсэгынь ху... ...ан тухай хөөрэхэ уялгатайб. ...н тула тэрэ бидэ хоёр амгалан ... ажаһууха ёһотойбди. Эрхэ ... амгалан сагта, дуулана гүт, ...д?!

«ГОРОД ХАРАХА ДУРАТАЙ ГҮШ?»

...эн хүбүүд манай газаа наран ...й һамар сэмэжэ, энэ тэрэ ... тухай хөөрэлдэжэ һууба. ...р уташаг, тэдээн соогоо аха ... хэбэртэй, гонзогор хара ...й, уйтаншаг нюдэтэй нэгэ хүбүүн гэнтэ һууриһаа бодожо, аман сооһоо сагаалхиса һамарай хальһа нёлбоод:

—Хэн город хараха дуратайб?—гэбэ.

Энэмнай юун гэнэ гээшэб гэжэ хүбүүд түрүүшээр ойлгожо ядажа байбад. Тиигээд гонзогор хара нюуртынгаа шарайе адуулжа һууба.

—Зай, хэн харахаб?—гээд тэрэнь асуудалаа дабтаба.

— Би,—гэжэ шиидэнги бэшээр хэлээд, манай хүршэ Доржо һууриһаа бодобо.

—Наашаа боло,—гээд, мүнөөхи аха заха хүбүүниинь Доржые үрсэгэнүүлэн, баруун хойшонь харуулаад хажуудаа байлгажархиба. Доржо юунэйшье боложо байһые ойлгоогүй, гарнуудаа һула табяад байжал үгэбэ. Аха заха хүбүүн гэб гэнтэ тэрэнэй хоёр шэхэндэ саб аһалдан, өөдэнь үргөөдхибэ.

—Эжы!!—гэһэн Доржын абяан сад гэн дуулдаба. Шэхэнүүдынь ягаа улаан болошонхой. Доржо өөрөөшье нюдэнүүдээ ехэ болгоод, гэдэргээ сухарижа ябаба.

—Зай, үшөө хэн город харахаб?!—гэжэ үнөөхи хүбүүмнай бүри зандарганаар асууба. Булта абяагүй болонхой, уруугаа харашоод һуубад.

—Ши, Тарба, город хараха дурагүй аалши?—гэжэ захада һууһан минии хүбүүндэ хандахадань:

—Үгы, би город ошоо һэм,—гэжэ нэгэ бага эбдүүсэнгеэр тэрэнь гүбэнэбэ.

—Юун?—гэжэ нүгөөдэнь ойлгожо ядаба.

Гуталайнгаа хоншоороор шорой ухашалан:

—Гэдэһэн соогоо ябахадаш, шамтай бүхы городоор ябаа һэм гэжэ эжым намда хэлээ һэн,—гэбэ.

Тиихэдэнь би бэеэ барингүй энеэбхилбэб.

Бэшэниинь Тарба тээшэ атаархангяар хараад һууба, зүгөөр тэрэ томо хүбүүниинь:

—Гм!—гэжэ ойлгосогүйгөөр хамар дороо гүнгинөөд, буруу хаража, юушье хэлэнгүй саашаа ябашоо һэн. Магадгүй энеэдэһээ барижа ядаа бэзэ, үгышье һаа, юун иимэ ахирхан багашуулаар наадажа сагаа гээжэ ябана гээшэбиб гэжэ һанажашье болоо. Хэн мэдэбэ.

А. Жалсанов.

ЭРДЭМ ҺУРГААЛ ТУХАЙ

Онһһон үгэнүүд

...раһан далай,
...раагүй балай.

...хые һуранхаар,
...рхые һура.

... далай
... уһаар ханадаггүй,
...ргэн хүн
... эрдэмээр ханадаггүй.

...эһээ үгэ гарадаггүй,
...ээшэһээ гарадаг.

Эхэһээ эрдэмтэй гара...
Эрдэмдэ һурадаг.

Гарай хүсэтэй хүн
Ганса хү диилэхэ,
Эрдэмэй хүсэтэй хүн
Мянган хү диилэхэ.

Эрдэмэй эхин—ухаан
Ухаанай эхин—тэсэл.

Ажал эрдэм хоёр,
Алдар соло хоёр —
Аха дүүтэн.

...АГ ДЭЭРЭ: № 1 интернат-һургуулиин һурагшадые ажалда ... талаар сэхэ үүсхэлтэй багша нүхэр С. Б. Боднева хэ... ...байна.

А. КУРТИГАЙ фото.

Таатай зохидхон машиннахан
Таршаганана хан-хон.

Таба наһатай Раяхан
Тоншоно баяртайхан.

С. ВАЛДУЕВАЙ фотоэтюд.

В. БУДАЖАПОВ.

БАЯРМАА

Энэ таһагай хэн
Эжэл хаии болонхойб?
Эрьехэ нарантай хэн
Эртэ үглөө бодонхойб?
Тэрэ—Баярмаа тэршэлһээр,
һуняаһаар,
Тэнюун хүхюутэй энеэгээд,
Хүл дээрээ өөрөө
һүрэжэ бодоод,
«Эмы-ы»,—гэжэ ооглоно.
Иигэжэ гэгээн үдэрэй
Гэрэлтэн ерэһые гэршэлнэ.

ХУДАЛШАН

Марягүй шарайтай,
Мяхагүй бэетэй
Харахан хүбүүхэнине
Хаража обёорхот —
Буладай машина
Буляалдажа байна,
Түлхеэд абана,
Теэд диилэнэгүй.
Буляалдажа, буляалдажа
Булимтаржа ядаба.
Баабайдаа ошожо,
Бархиржа оробо:
—Миндагай Булад
Минии нааданхай
Буляагаад,
Шоройгоор булаа,
Шоглоо, наадалаа.
...Иимэ хобуушан,
Эдир худалшан
Хэрэгтэй гү
Хэлэгты, хүүгэд?!

Вл. ПЕТОНОВ.

„МУУ ТЕЛЕВИЗОР"

РАССКАЗ

Сэсэгмаа саадтаа ерэһээр дэгэлээ тайлажа үрдингүй, үүдэнһээ хашхарба:

—Манайда телевизор бии. Ехэ һайхан концерт харуулаа.

—Теэд яагааб?—гэжэ шаб шарахан, баруун хасартаа харахан мэнгэтэй Гена һанаа амарханаар харюусаад, Сэсэгмаагай дура гутааба.

Сэсэгмаа голхоржо, хушуугаа шомбойлгоод:

— Кино харуулна, концерт дамжуулна...—гэбэ.

—Ямар маркаб?—гэбэ Гена.

— Ямар, ямар? Ямарыень хайшан гэжэ мэдэхэ хүмбиб?—гэбэ Сэсэгмаа.—Үдэшэндөө харуулдаг бшуу.

—Манай папа баһа телевизор абахаб гэжэ хэлээ һэн,—гэжэ Гена һайрхаба.

—Абаашье хадаа манай телевизортэ хүрэхэ юумэ абахагүй,—гээд, Сэсэгмаа Геные дайраад абаба.

— Абаха!
— Абахагүй!
— Абаха гэнэм!
— Абахагүй.
— Абаха гэжэл байнам.
— Абахагүй...
— Үхибүүд, тоомтойгоор!

Шамдуухан хубсаһаа тайлагты, зарядкадаа гээгдэхэтнай!—гээд, орожо ерэһэн хүмүүжүүлэгшэ Дулма Дугаровна тэдэ хоёрой арсалдаа таһалба.

Долоон час болохоһоо холо урид Сэсэгмаа заахан стул асараад, забилан һууба.

Экран дээрэ: «Улаан-Үдэ хэлэнэ, харуулна. Улаан-Үдын телестуди»—гэһэн үгэнүүдэй гарахада, Сэсэгмаа альга ташан угтаба.

Тиигээд нэгэ наһажаалшаг эхэнэрэй харагдахада, Сэсэгмаа хүхюутэйгээр хэлэбэ:

—Харыт, харыт, Маша хээлэй гаража ерэбэл!

Маша хээтэйнь өөрынгөө ажал тухай, сэмбэ нэхэдэг фабрика тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Сэсэгмаа ехээр анхаралаа табин шагнаба.

Тиигэжэ байтарнь, гэнтэ нэгэ хүн гаража ерээд, Маша хээтэйень магтажа оробо.

Дамжуулга дүүрэбэ. Сэсэгмаа телевизорэй урда һууна.

— Ошожо унта, — гэбэ эжынь.

— Үшөө юумэ харуулхагүй гү?

— Нэгэ зааха үшөө хараһуу, зай гү?

—«Үхибүүд, танда зорюулагдаһан дамжуулганууднай дүүрэээ, уулзатараа баяртай!»—гэжэ диктор соносхоно һэмнай, дуулаагүй аалши, Сэсэгмаа!—гэжэ абань һануулба.

— Ходол үхибүүдтэ багаханаар харуулдаг муу телевизор,—гэжэ Сэсэгмаа сухалдаад, түрэлхидэйнгөө үгэдэ орожо, унтаха баатай болоо.—Генкэтэн телевизортэй болохо, тэдэнэй телевизор һайн ёһотой даа, үхибүүдтэ удаан харуулха,—гээд һанаа алдаба.

Эхэ эсэгэ хоёрынь нюур нюураа харалсаад, миһэрэлдэбэ.

ҮХИБҮҮДЭЙ ШҮЛЭГҮҮД

Валерий АРДАНОВ,
(Хэрэнэй дунда һургуули)

ҮБЭЛ

Саһан дээгүүр санаар халтиран,
Сасуутанаараа сэнгэхэдэ,
Урматай даа,
Урматай!
Сарайн буланда улаан заныи
Бээрэн хүлдэн һууахада,
Хайратай даа,
Хайратай.

Ц-Х. ДОРЖИЕВА,
(Хэжэнгын һургуули)

БАЛЖАН ГАРМА

Үргэн талын дундаһаа
Үлүү һайхан үнэртэй,
Үнгын гоёхон дэнзэтэй
Балжан гарма сэсэгые
Баглаа болгон түүгээд,
Буряад орондоо бэлэглэнэб!

Ардан АНГАРХАЕВ,
(Галбайн һургуулиин)

ХОНХО

Хон-хон... Хон-хон...
Хонхо жэнгирнэ ардаг адуунай
хүзүүндэ,
Һүрэгөө бэдэрһэн адуушанда
энэ абяан
Хододоо танил—үглөөгүүршье,
үдэшыншье һэрюундэ.
Хон-хон... Хон-хон...
Хонхо жэнгирнэ. Хэшээлэй
эхилхые
мэдүүлнэ.
Энэ хонхо бишыхан минии
зүрхые
Эрдэмдэ уряалан,
эрмэлзүүлэн тэгүүлнэ.

Гунга ЧИМИТОВ.

НЮТАГ

Үргэн уужам дайдам
Үргэлжэ ногоороо майда.
Хадануул холуур бүхыдөө
Халзан тэмээдтэл бүхэнтөө.
Басагадай сэнхир лентэдэл.
Багахан горход мэлмэрнэл.
Үнеэи һүрэг олоороо
Үргэн нугадаа обоороо.
Саана адуун бэлшэнэ,
Сагаан тооһон бушхана.
Абам морн унанхай,
Адуу манажа ябанхай.
Телеграфай бахананууд
Тэгшэ, годогор, һайхануууд.
Үйлсэтэһэн тосхон руу
Үтэр ерээ тогтонгүй.
Электрын гэрэл асараа,
Эндэ зайн гал сасараа.
Түрэл талымни шарайе
Түһөөлжэ зурагаарни таняарай.

Самуил МАРШАК.

Таабари-шүлэгүүд

1.

Гэнтэ адхардаг юм газаа,
Гэртэ орожо шададаггүй.
Гааран гоожохынь хараад
Газаашаа би гарадаггүйб.

2.

Он жэлэй зулайда
Орожо ерээ манайда.
Үдэр бүри нимгэрээ,
Үгы болоо тиигэһээр.

3.

Хоол нойргүй ябаналби
Холо ошожо ядаһалби.
Час болоод лэ сангаа
Тоншонолби шангаар.
Харин, нүхэд, далайгаад,
Бү тоншооройт намайгаа.

4.

Энэ юун болоо бэ:
Шэхэн дээрэ оглёобо,
Нюдэн тушаа сахариг,
Хамар дээрэ—дүхэриг?

5.

Аха дүү хоёртол
Алхалнабди хододоо.
Обедэй үедэ—стол дор,
Орон доро—хоноходоо.

6.

Нэгэшье хүн хайрлангүй
Нэрэ һурагүй сохидог лэ.
Тэрэнии юундэ сохидог бэ?
Тэжэгэр хадань сохидог лэ!

Г. Чимитов оршуулба.

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

Уртай шүлэг

Уртай шүлэг поэдэй сээжэһээ түрөө,
Ули дайсад атомаар занан самнана...
Шадал мэдүүлмэ шүлэгэй сахилгаан мүрөөр
Шанга һануулга Реин тээшэ табинаб:
— Бузар шунахай, үһөө нэхэһэн аашаяа
Бүтэн дээрээ бүрин дары болигты!
Амяа саглан байбашье, сааша наашаяа
Амин дээрээ бүри бүхөөр ойлгогты!

Сүлөөтэ нээмэл хото болохо Берлиндэ
Сүүбэн шоныи шүдэн түгдэ түүрэг лэ!
Ссвет зэбсэгэй солые дуудаһан урманди
Суута Бранденбургын саха үүдэн нээрэ...

Арадай демократиин һалбаран хүгжэлгэ
Арьяатан дайсадта аянгын солир һомон л...
Аяар холын замбуулин худар дэгдэлгэ —
Адар Соведэй номоһоо хүбшэтэй хүсэн лэ

Социалис можын суранзан зүрхэн боло!
Совет арадууд хёрхо мэргээр алхална.
Эб найрамдалай нангин хэрэг тодоргон,
Эгэршэгүйгөөр, эрид батаар аршална.

Германиин демократ гүрэн түрэ дээгүүр
Гэрэлээ Ленинэй мүнхэ гараар сасана.
Дайнай угаартай баруун талынь тэрээгү...
Даншье түгшүүритэй, даншье уни татана

Мангарлаһан фашистнууд хэдышье хусаг.
Манай харгы һаруул, дардам, сэхэ!
Коммунис партиин хүри улаан дарсаг
Хамаг зониие зол жаргалдань хүргэхэ!

Энээниие гэршэлэн, баталан, лаблан,
Эгүүридэ мүнхэ наран, һара мандан...
Энээниие гэршэлэн, баталан, лаблан.
Эб найрамдалай элшэ һүлдэ галтана.

Дипломат бэшэб, сэхэеэ эндэ хэлэнэб.
Дэгэд саагуур, огторгойн зүйдэлөөр
...хаан бодолоо улад зомнай гүйлгэн...
Уртай шүлэг поэдэй сээжэһээ түрөө...

— Бузар шунахай, үһөө нэхэһэн аашаяа
Бүтэн дээрээ бүрин дары болигты!
Амяа саглан байбашье, сааша наашаяа
Амин дээрээ бүри бүхөөр ойлгогты!

БАДАРХА ЗАДАРХА ХОЁР

РАССКАЗ

Би наһан соогоо нилээд олон шог, зугаата сценкэнүүдые харааб. Теэд мүнөө хараһанһаа һонирхолтой, нюур далдагүй, сэхэ нэрээрнь наадаһан сценые, ама алдахаар, хараагүйб!

Һаяшаг нютагайнгаа һууринай үйлсөөр ябажа ябатараа, Бадарха Задарха хоёрой наадажа байхыень харабаб. Задархань гараа арбайлган, нюдэеэ аняад, эрьелдэжэ эрьелдэжэ газарта унашаба. Тиигээд хоолойгоо шахан:

—Ой! Би Жамса гээшэб! Һогтошооб! Намайе диилэхэ хүн хэн байнаб? Алахаб!—гэбэ.

Энэ үедэ хооһон агаар бажуужа, машинын жолоо хэһэн Бадарха аман, соогоо пүршэгэнэн, айхабтар оншотой гүйжэ ерээд:

—Биниг! Би-би-биниг! Эй, нүхэр, бодыш, машинада орожо үхэхэшнил. Биниг! Биниг!—гэбэ.

Жамса-Задарха найгалзаһаар бодоод, ташаагаа тулажа, сабшалаагүй нюдөөр шэртэн:

—Аа, ши хэн гээшэбши? Намайе диилэхэ гүш?—гээд, хамсыгаа шамажа оробо. Тиихэдэнь «шофер»:

—Танинагүй гүш, би Баатарби. Ши мүнөө ажалай үедэ яахадаа архи уугаад байнаш. Мэнэ гэһээр шамайе больница абаашажа эмшэлүүлхэм,—гээд носолдошюхэдонь, гэнтэ Жамса болоһон Задарха өөрынгөө түхэлдэ орожо:

—Юун больница абаашахам гэнэш. Ямар һогтуу хүн үбшэлдэг юм,—гэжэ арсаба. Тиихэдэнь Бадарха:

—Толгойнь үбдэдэг ха юм. Тээ мэндэ Жамса абгай архи уугаад, толгоймни үбдэшөө гэжэл байгаа һэн.

Задарха Бадархынгаа үгэдэ хаагдаһан янзатай дуугай байтараа, хүхюутэй болоод:

—Бадарха, ши намһаа айгаад, машинаараа гүйлгэлши, бишни намнахаб, зай гү?

—Үү, Баатар абгай Жамсаһаа ябашье айхагүйл! Тэрэш эгээн ехэ ажалша хүн гэжэ минии үбгэн баабай хэлээ һэн.

—Зай тиигээ һаа, Жамса болохогүйб. Би Баатар абгай болохо һэм.

—Үшөө гү? Би болоод байналби.

—Тиигэбэл, би наадаха гүб!

—Бүшье наадыш, хэн шамайе аргадаха юм,—гэжэрхёод, Бадарха гэр тээшээ гүйшэбэ.

Энээгээр хоёр үхибүүдэй наадан дүүрээ һэн. Зүгөөр һогтуу Жамсын хойшолонтой ябадал үхибүүдэйшье наадаанда шүүмжэлэгдэн байхыень харахада, ехэл аягүй һэн даа.

Даша-Дэлэг Буянаев.

Ц. БИМБАЕВ.

Сэсэгүүд

Сэсэгүүд, сэсэгүүд —
Сэл хүхэнүүд,
Сэлмэг гоёнууд,
Шара ногоонууд,
Шад улааханууд —
Яагаа һайханууд
Янза бүрнин
сэсэгүүд бэ!
Хонгор уужам
Хори, Яруунын
Баян дуулим
Баргажан, Зэдын
Үргэн талаар,
Үндэр майлаар
Халюуран харагдажа,
Хангалтан надхажа,
Эхэлүүрхэн басаганай
Эльбэхэдһэн шэнгеэр,
Эльгэ зүрхым
Бүүбэйлнэ гээшэб,
Энээхэн сэдьхэлыем
Сэнгүүлнэ гээшэб!

Д. ЖАБХАНДАЕВ.

Номуудай хажууда

Бэлигтэ гэдэг лэ бишыхан хүбүүн даа.
Библиотекэдээ тэрэ гансаараа оробо.
Ябталаатай зузаан номууд бүхэндэ
«Ленин» гэһэн үзэгүүдые хараба.
Аба, эжынгээ уншадаг номууд хадань,
Абажа нээгээд, үзэхэ гэжэ бодобо.
Улаан хабтаһата номуудые бултыень
Уудалан, уудалан харасагаан зогсобо.
Уданшьегүй абань ерээд хэлэбэ:
«Багахан гээшэш даа мүнөө Бэлигтэмни,
Владимир Ильичэй боти зохёолнуудые
Бараниинь уншаха сагшни ерэхэл,
Багша Ленинэй ухаанай гүнзэгыдэ
Баясан, баясан уншахаш даа, хүбүүмни!»

Хүүгэдэй шэнэ номууд

Буряадай номой хэблэл хүүгэдтэ зорюулжа жэлһээ жэлдэ шэнэ шэнэ номуудые хэблэн гаргажа байдаг. Мүнөө жэл «Барагтай хэрэг» гэһэн В. Осеевагай рассказуудые уран гоёор шэмэглээд, буряад хэлэн дээрэ гаргаба. Мүн Г. Юрминэй «Гурбан нүхэд» гэжэ политехническэ һуралсалые ойлгосотой, дүтэ танил болгохо хэрэгтэ зорюулагдаһан рассказуудые хэблэбэ. Д. Мадасоной «Таабаринууд» гараа. «Мэлхэй һармагшан хоёр» гэһэн Ононой хамнигадай үльгэрнүүд һаяар магазинуудта орохоёо байна.

Эдэ номуудые абажа уншагты!

МАШЕНЬКА.
В. Зоркиной фотоэтюд.

Лопсон ТАПХАЕВ.

Үбгэн аша хоёр

Набтар гол газарта аажма халуун тогтошоо. Амилхада хүндэ, бүгшэм гээшэнь. Хүйтэн хүлһэн яһанай хуудаһанһаа бүтүүгээр һабһана.

Энэ үеэр гэрэйнгээ һүүдэртэ һууһан үбгэн бухал үшөө шэрэдэг болоодүй хүбүүн хоёр шүдэ хаха ташама булагай ундан, үбэлэй жабар тухай хөөрэлдэнэд.

Тиигэжэ байтараа аша хүбүүниинь одод мэтэ ялагар, тогтуурегүйхэн хоёр нюдэнэйнгөө анхаралые хойто мундаргануудай оройдо хэбтэһэн сайр саһан тээшэ хандуулжа:

—Таабай, тэрүү-үү тэрэ, хойно үбэл байна, харыт!—гээд һүүхирбэ. — Тэндэ һэрюусэхэеэ ошоё — гээд, үбгэнэй гарһаа хүтэлнэ.

Үбгэн аба ухаа алдан мэгдэжэ:

—Үгы, бишни даарашахаб,—гээд, мүнөө хүлһөө хамсыгаараа аршан: «Фу-фу»—гэн, хүндөөр уухилна.

—Үбэлшни өөрөө тэндэһээ дары буужа ерэхэ даа. Даараха саг баһа болохо бшуу.

—Үгы, би оройдоошье даарахагүйб. Шаргамни хурдан,—гэжэ аша хүбүүнэйнгээ хэлэхэдэ, үбгэн абяагүйгөөр зүбшөөрбэ.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1962 оной июниин 17.

Жэл үнгэрөөд байхада...

Хараһаар байтар хамагһаа үндэр мачта Улаан-Үдэ хотодомнай бодхоогдожо, тэндэ ямар юуһэнэй хэгдэхэ, харуулагдаха тухай хэды гайхал тагнал болооб. Тэрэнэй хүдэлжэ эхилхые хэды ехээр хүлеэгдэһэн байгааб! Тиигэһээр байтар телевидениин программа газетэнүүдэй хуудаһануудаар дээгүүр тунхаглагдаа, радиогоор соносхогдоо. Хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэлгэ ханагдажа, хүлеэһэн тэрэ үдэрынь ерээ һэн бэлэй.

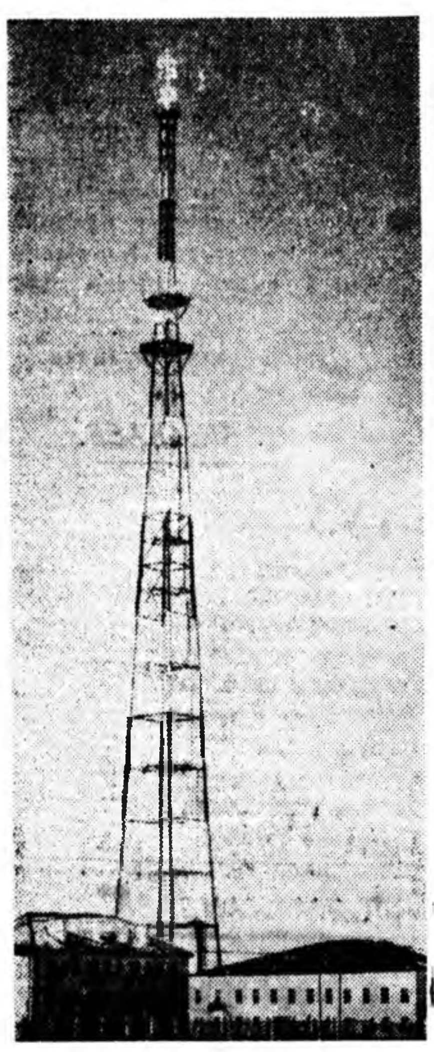
Мүнөө телевидениин дамжуулганууд харагшадай үдэр бүхэнэйнь ажабайдалда дадал, танил хэрэг болоо. Телевидениин студида дамжуулгануудай болохоор дикторнүүд, гэрэл үгэгшэд хэды ехэ хүдэлмэри хэжэ, хүлһөө гаргана гээшэб. Үдэр бүхэндэ олоной урда улаан нюураа харагдажа, уран гоё үгөөр хөөрэхэ гээшэ тон ехэ хүндэтэй хэрэг. Дикторые хэн танинагүйб? Булта хараһан лэ байхабди.

Харыт даа! Студиин тогтоогдоһон түрүүшын үдэрһөө хойшо дикторээр хүдэлжэ байһан Валентина Зундуевна Жалсараева экранай урда һууна.

Хоёрдохи зураг дээрэ студиин ахалагша гэрэлтүүлэгшэ Сергей Цыбикович Балданов аппаратураяа шадамараар хүдэлгэжэ байдаг дээрэһээ дамжуулгануудые һайнаар харуулна. Нүхэр Балданов олохон залуу гэрэлтүүлэгшэдые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаһан байна.

Н. Втюринэй фото.

Ёохорой талмайда юундэ хон-жэн бэ?

Манай Захаамин хото республикымнай шэнэ городуудай нэгэндэ тоолодог. Жэл бүри ажалшадай культурна ажаһуудал улам һайжарна. Шэнэ шэнэ барилганууд байд гээд лэ эндэ тэндэ бодоно. Түрэл городоймнай үйлсэ, талмайнуудаар элдэб янзын модод һуулгагдажа, болбосон түхэлтэй болонхой. Мүн городоймнай хүн зоной тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо байдаг.

Эндэмнай ажалшадай сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ сэсэрлиг саад бии. Һаяхан культурын амаралтын парк нээгдэжэ, биллиард сохихо, шатар, даам табиха, хатар танца хэжэ, дуратайшуулда сүлөөтэй сагаа сэнгэлигээр үнгэргэхэ арга бии.

Удэшэ орой болоходо танцын талмай дээрэ хүхюу хүгжэмэй хонгёо аялга зэдэлжэ, намдуу аалихан вальсын ирагуу аябан доро залуушуул бэе бэеэ үрин танца хатар наадана.

Теэд танцын талмайн саанахана түхеэрэгдэһэн ёохорой талмай дээрэ шэб харанхы, хон-жэн. Солгёо дорюун, согтой хүхюун танил буряад ёохорой дуун тэндэһээ дуулданагүй. Эртэ урда сагһаа хойшо ехэ эсэгэнэрэйнгээ хүхижэ, сэнгэжэ хатардаг энэ һайхан ёохор хатархаяа эндэхи залуушуул дурагүйдэдэг гү? Тиимэ бэшэ. Залуушуул ёохорой талмайда дүтэлэн ошоод лэ, уруу дуруу эрьежэ бусана. Юуб гэхэдэ, ёохорой талмай заһагдаагүй. Ядахын сагта гэрэлэлэршье хангагдаагүй байдаг. Тиимэһээ залуушуул урмаа хухаранги гэдэргээ бусдаг байна.

Б. Цыдендамбаева.

Үдэ голые уруудан...

Зунай наран һаяхан гаранхай байба. Хадын үндэрэй модондо донгодоһон хүхын дуун үглөөнэй һонор агаарта аяар холоһоо соностоно. Энэ үндэрэй үбэр талын һанаар боорёор урдаһан Үдэ голой эрьеэр тохойдо олон хүдэлмэрилшэдэй ябахань харагдаадхина. Уданшьегүй катерай моторой хүнхинөөн зэдэлжэ, нэгэдэхи халаанай модо урадхуулагшадай ажалай үдэр эхилнэ.

Модо урадхуулгын энэ халуун үедэ Улаан-Үдын модоной заводойхид хоёр халаан соо (үглөөнэй табан часһаа үдэшын 10 час болотор) ажалаа эмхидхэдэг болоо. Резинэ сабхи үмдэһэн, ута гохонуудые бариһан хүнүүд эрьедэ торосолдохоёо һанаһан бүдүүн нарһа, шэнэһэ тулхижэ, түргэн урадхал тээшэнь залана. Голой дунда тогтоһон модо катерай команда баһал залан сэхэлэлүүлнэ. Модо урадхуулга эхилһээр һара хахад шахуу болобо. Үдэ голоор урджаа ерэһэн модон Улаан-Үдын модоной заводто, гортопто, Шэлэй заводто, барилгын трестдэ, мяханай комбинатда хүргэгдэжэ байна. Онохойн модоной комбинатда энэ зундаа Үдэ голоор 445 мянган кубометр модон урадхуулагдаха. Тиихэдэ 311 мянган кубометр Улаан-Үдын модоной заводто хүргэгдөөд, хүлөөнэгдэн болбосоруулагдажа, машина бүтээдэг, вагон баридаг заводуудта, Дунда Азиин совхоз, колхозуудта, Эхэ оронойнай шэнэ барилганууда түмэр замаар эльгээгдэхэ юм.

Модо урадхуулагшад ажалайнгаа хэды бэрхэшээлтэй, хүндэ байбашье, эршэмтэй һайнаар ажаллана. Даахан участогаа зубшан, модо урадхуулгын хойноһоо нариннаар хараха хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа, модон нэгэ газарта сугларжа, хаалта болоод, саа шаа урданхүй зогсоошодог. Зунай эхинһээр Үдэ голой уһан ехэ байжа, модон һайнаар урадхуулагдана.

Заводой запаньда, рейдэнүүд дээрэ модо урадхуулагшадай бригаданууд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Петр Леонович Власов, Петр Федорович Глушков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд ажалай һайн жэшээ харуулһаар. Тэдэнэр халаанайнгаа даабарине ходо 110—120 процентдэ хүргэжэ, түсэбһөө гадуур 400—500 кубометр модо урадхуулна. 5 километртэхи Золотарев Карп Андреевичын даадаг бригада баһал даабаряа ходо 120—125 процентдэ дүүргэнэ.

Заводой 10 гаран бригада модо уһанһаа гаргадаг. Тэдэнэй модо үгтэһэн транспортёр, лебедконуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ гэжэ оролдоһоной ашаар, халаан бүхэндэ нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. 1-дэхи транспортёрой хүдэлмэришэд графигһаа холо уридланхай ябана. Иван Иванович Оглоблиной, Степан Константинович Воробьевой хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд халаан соо 800 кубометр модо уһанһаа гаргахын ороно 1100 кубометр гарана. 1—2-дохи транспортёрнуудай тодхогдоһон газарта ажаллагдаг тус бригаданууд хүндэ ажалые хүнгэдхэжэ шадаа. Транспортёрто модо ашаха, модо ябталха ажал оньһожоруулагданхай. Тэндэ «ТЛ-43» маркын 10 лебёдко ашаглагдадаг болоо. Түлеэн болгогдохо модые уһа ѳуу хаяхын тула шэнэ транспортёр тодхогдоо, патрульна катер тахил болоо.

Заводой хүдэлмэришэд шэнэ уялгануудые абанхай. Модо урадхуулха, уһанһаа гаргаха бригаданууд энэ ажалаа болзорһоонь 5 хоногоор уридүүргэхын түлөө тэмсэлдэ. Коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ солодо хүртэлсэхөөр мүрысөөжэ байһан заводой хүдэлмэришэд май һарынгаа түсэбые 135 процент дүүргээд, даабаринһаа гадуур 7 мянган кубометр модо уһанһаа гаргаа.

Д. Аюшеев.

„Ярууна, Ярууна гэлсэнэлтэ...“

Аян замда ябахаа хашардаггүй, аймагһаа аймагта, колхозһоо совхоздо харайлгажа, арад зонтой зөөлэлдэдэг, ажал бүтээлынь харадаг битнай Хоринн совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлени ерэбэб. Хори, Ярууна, Хэжэнгын хонгор уужам нютагууд зунай һайхан шарайгаар сахиланхай, үнгын сэсэг, набша намаагаар хушаганхай, ая гангаар анхилжа, хүхы, гургалдайн донгодолгоор зэдэлжэ байна даа.

Хүйтэншэгшье һаа, бороотой хабар байжа, ургасын гараса һайн. Эртын тарян гараа хушааха захаланхай. Горох, кукурузашье булталанхай даа. Малшье садажа, үнеэн һү орооһор үнихэнэй. Ажалай ехэ илалтын алхамай эхин үе захалшанхай гэхэдэ ехэдүүлһэн хөөрөөн болохогүй байна.

Хоринн аймаг соогуур заха туласа хуу ябааб. Үдэ, Худан, Анаа голнууд дээгүүр бэхи һайн хүүргэнүүд олон аад, ябахада ямар таарамжатай гээшэб! Ганса Үдэ дээгүүр 4—5 бажагар хүүргэнүүд байна. Мүн Худан гол дээгүүр баһал тиимэ. Хоринн ударидагшад, харгы зам харюусагшад уялгата ажалаа нариннаар дүүргэжэ, ажалшадаа арюун дардам харгыгаар, үндэр бэхи, үргэн гоё хүүргэнүүдээр хангадаг байһыень һайшаан тэмдэглэнэб.

Газаараашье ехэ, тунга баян гүүлдэг, үнэхөөрөөшье баян уужам Ярууна найман бага замай талаар, хүүргын талаар бүришье бирагүй ахир юм байшоо. Ярууна ехэд Эгэтын адагта Үдэ голоо гаталха гансахан ахир хүүргэтэй аад, тэрэнь тэргэтэй мори арай гээжэ даадаг юм ха. Ярууна дэбисхэр шэмэглэн урууданһан Үдэ голой зүүн бэерхи «Дружба», «Победа» колхозуудай малшадта, мүн барилга ажалаараа баран гүүлдэг «Коммунизм» колхоз заатагүй хүрэхэ хүсэлтэй ябаһан аад, Эгэтын адагай хүүргэ туласа ошообоб. Хүүргын дэргэдэхи добо дээрэ үндэр гоё гэрнүүд аржылдан харагдана. Эдэ гэрнүүдһээ нүхэраар томо Козлов гэжэ хүн гаража ерээд, машинэ уүргаараа байлгажа:

— Энэ хүүргэ дээгүүр машинаар гаража болохогүй! Ямаршье машина гаргахагүй бүрин эрхэ намда үгтэнхэй,— гэбэ.

— Бидэ заатагүй «Коммунизм» колхоз хүрэхэ зорилготойбди,—гэхэдэмнай:

— Хэрэгтэй һаа, Хоринн хүүргээр тойрожо ошогты. 60 модо тухай болохо. Харин машинатай таһлаа байха, энэ колхозой трактор тойрожо ошодог юм,—гэжэ гани галаб болобо.

3 модо газарта ошохо аад, 60—70 модо тойрохо болоно, гэдэргээ бусабабди. Энэ хүн хүүргэ дээрэ арбаад жэлдэ ажаһуухан, хүүргын түлөө харюусаха нюур мүн байһан байба. Харюусаха хүүргэншье үмхиржэ, харюусалгата нюуршье яһалал ноёрхохо ажалтай байһаниинь энэл даа.

Козлов нилээд бараг һуудаг юм хэбэртэй. Огород ехые тариихай, өөрын мэдэлэй моритой, малаар олон. Козловтоёо хөөрэлдэһөөр байтарнай, гурба-дүрбэн эсэһэн сусаһан хүнүүд хүүргэ дээгүүр гаража ерэбэ. Бидэншье хаража ехэ баярлаад:

— Бидэ «Коммунизм» колхоһоо ябанабди, март һараһаа эхилжэ манай Ульдэргэ хүрэтэр автобус ябахаа болинхой, тиигээд энэ мэтээр ябажа, хэрэгээ бүтээхэ саг болоно. Юрэдөө, машинадаа аһаажа, хүлымнай амаруулһаа,—гэбэ. Иимэ зониие һуулгангүй яахаб. Һуулгаад, һони һормиһоо хөөрэлдэһөөр, ерэхэ харгы дээрэ гарахаар зорибобди. Эдэ ханинарнай аймаг, колхоздо суутай малшад байшоо.

— Гансал энэ хүүргэһээ шалтагаалан зондо ехэл муу болоо. Хоёр-гурбан жэл соо ходо ябажа, «эрхэлүүлһэн» автобусынай ябахаа болиходоо, ехэ муу болошоо. Үдэр соо бүтээдэг хэрэгээ 3 хоногто ябажа бүтээхэ баатай болоодоо. Аймагай ноёд Жалсанов, Довган гэгшэдтэ дуралхал оруулһан гээшэмнай аргагүй юм ааб даа. Уһанда хаяһан шулуун шэнги ошон ошоно—харюушье гэжэ дууланагүй. Хүүргэдэ шалтаад, аймагайхидшье гүйлгэлдэхөө таташанхай агша. Теэд маанад шэнги ябагаар ябахаяа гү, али Хоёрор холуур тойрохоёо хэн һайшаахаб даа,—гэлдэбэ. Заһуушаг нухэрынь угтажа абаад:

— Ябагаар ябахашье гайхалгүй. Эдэ колхозууд «Дружба», «Победа», иланхая «Коммунизм» Хоринн хүүргээр тойрожо, ямар ехэ тоһо, бензин гаргашална гээшэб?—гэбэ.

Энэ хөөрэлдөөн юрын зонһоо дуулаад байхадаа, харгы замай заһабарин тухай һонирхохо баатай болоогоо. Нарһата хүрэтэр олохон шабардаһан машина гаргалсаабди. Харгынхид машинын һаадгүй ябаха арюун газарта жэл бүри шулуу шорой адхажа, засынь хахалжа гоёогоод, түсэб дүүргэһэн болоно, мүнгөө гаргашалдаг. Тон муу, булар уһатай газартаа юушье хэдэггүй зон.

Нарһатаһаа саашаа ёһотойл малшадай ажаһуудаг холын бэлшээри заатагүй хүрэхэ байна гэһэн зорилго табяад, Витим голдо тулабаб. Ямар гоё үндэр эрьетэй, сэбэр уһатай гол гээшэб. Энэ голой саада бэедэ совхозуудай малшад залгаа байдаг юм ха. Тиишэ баһал ошохо шадабагүйбди. Юун бэ гэхэдэ, энэ гол дээгүүр хүүргэ гэжэ огто үгы. Нэгэ муу хаарбаза бии аад, хододоо эбдэрдэг юм ха. Хоолон уняжэн хүлеэжэ болоходоо, бусабди даа. Тэндэ хүдэлжэ байһан хүнэй хэлэһэн:

— Бусагты, бусагты һээргөө, иишэ ноёд гаража, ошогшогүй даа,—гээд оогоо.

Иигээд лэ Ярууны хоёр заха хүрэнгүй, тэндэхи оригансаа эбдэрхэй хүүргэ тулаад, Ярууны нуурнуудые тойрожо, ноёдойнь гүйлгэдэг хобхо харгыгаар ябаад лэ бусадаа бэлэй.

Ульдэргэ хүрэтэр даб дээрэ Хоринн хүүргээр тойрулжа автобус ябуулха зайлшаагүй шухала байна. Ярууны ударидагшад баруун, зүүн захааха зунай һайхан сагта морилогты гэжэ һануулха байнаб. Харин би хүрөөгүй газараа самолёдоор ошожол байхаб.

Мархайн аша Тархай.

Хилын саанаһаа

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй заседани

БЕРЛИН, июниин 15. (ТАСС). ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй заседани июниин 14-дэ болобо. Машина бүтээлгээр түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай, арадай ажахые автомат түхеэрэлгэнүүдээр хангаха асуудалда энэ заседани зорюулагдаба.

Машина бүтээлгээр хараалагдаһан даабаринуудые нариин нягтаар бэелүүлхэ хэмжээнүүдые Министрнүүдэй Соведэй Президиум хараалба.

—+—

Японой хүн зон буруушаана

ТОКИО, июниин 15. (ТАСС). Японой гадаадын хэрэгүүдэй министерство Холбоото Штадуудта эрилтэ табиба. Номгон далай шадар, газарһаа дээшэ ехэ үндэртэ ядерна туршалга хэхэдээ Америкын правительство аюулгүе сахихын түлөө зохихо хэмжээнүүдые абаха ушартай гээд тэндэнь заагдана. Агаарта ядерна туршалга хэхэдэ тохёолдохо хохидолнуудай гаргашые һүүлдэ нэхэжэ абаха эрхэтэйбди гээд Японой гадаадын хэрэгүүдэй министерство США-гай правительствада эльгээһэн хандалга соогоо тэмдэглэнэ.

—+—

Ямаршье заналтаһаа айхагүй

ЛОНДОН, июниин 15. (ТАСС). Англиин мэдээжэ эрдэмтэн, ниитын ажал ябуулагша Бертран Рассел бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо асуудалда зорюулагдаһан бүхэдэлхэйн конгресс зарлаха үүсхэлые сэхэ шууд дэмжэбэ. Харин лейбористнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие партиһаа гаргахабди гэжэ айлгахаяа һанаба. Тиихэдэнь партиин гүйсэдхэкомой июниин 19-дэ зарлагдаха заседаниида ерэхэгүйб гэжэ Рассел мэдүүлээ.

Георгий Димитровэй түрэһэн үдэрэй хүндэлэлдэ

СОФИ, июниин 15. (ТАСС). Уласхооронды хүдэлмэришэнэй, коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, болгар арадай агуухэ хүбүүн Георгий Димитровэй түрэһөөр 80 жэлэй ой июниин 18-да гүйсэхэнь. Энээниие болгар арад тэмдэглэжэ байна.

Г. Димитровэй түрэһөөр 80 жэл гүйсэһэнэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанууд городуудта, хүдөө нютагуудта, фабрика, заводуудта, газар ажал эрхилдэг кооперативуудта эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэнэ. Вождьтой сугтаа ажаллаһан элитэ хүнүүдтэй уулзалга эмхидхэгдэнэ. Мүн выставкэнүүд нээгдэнхэй. Г. Димитровэй революционно баатарлиг ажал ябуулгые тодорхойлһон олон бэшэгүүд, материалнууд толилогдоно.

Агуухэ түлөөлэгшынгөө түрэһэн үдэрые Болгарин ажалшад ажалай амжалтаар угтажа байна.

Георгий Димитров Перник городто революционно ажал хүдэлмэри ябуулһан түүхэтэй. Июниин 18 хүрэтэрхи үдэрнүүдые амжалта түйлаха Димитровэй нэрэмжэтэ үдэрнүүд гээд тус городой 14 мянган шахтёрнууд соносхоо. Июниин эхеэр түсэбһөө гадуур 12 мянган тонно нүүрһэ, таба һарын туршада түсэбһөө гадуур 158 мянган тонно нүүрһэ эдэ шахтёрнууд Эхэ орондоо тушааба.

«Элитэ ехэ марксист-ленинец» гэжэ Георгий Димитровэй түрэһөөр 80 жэл гүйсэһэнэй ойдо зорюулһан бэшэгые КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Пономарев бэшэһэн юм. Тэрэниинень «Работническо дело» газетэ мүнөөдэр толилбо.

Совет корабльнууд Стокгольм ошобо

СТОКГОЛЬМ, июниин 15. ТАСС-ай корреспондент И. Мокрецов мэдээсэнэ:

Совет сэрэгэй корабльнуудай отряд мүнөөдэр үглөөгүүр Швециин ниислэл харюудаа айлшалжа ошобо. Контрадмирал П. П. Кулик отрядые командална.

Беккхольмен аралай хажуугаар гараходаа нацанuудай салюдые 21 буудалгаар манайхид тэмдэглэбэ. Совет корабль дээрэ хүндэлэлэй харуул зогсоогдоо. Тиигээд Швециин гимные оркестр гүйсэдхэбэ. Кастельхомен арал дээрэхи батарей манайхинай отрядай салюдта харюусаа.

Манай корабльнуудай Стокгольм городто хүрэжэ ерэхэдэнь, тэндэхи хүн зон, Швециин тусхай түшаалтай хүнүүд, СССР-һээ Швецидэ байдаг посольствын советник Г. Н. Фарафонов, Польшын, Венгриин, Болгариин, Румыниин, Чехословакиин болон бусад оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэнүүдэй толгойлогшонор, гэшүүд, Стокгольмдо байдаг Советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд угтаһан байна.

Совет корабльнуудай отрядай командир, Швециин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша генерал Т. Раппу гэгшэтэй, Швециин далайн сэрэгүүдэй командалагша вице-адмирал Линдемальмутай ошожо уулзаба.

Швециин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командалагша, мүн сэрэгэй ехэ түшаалтай хүнүүд совет корабльнуудай отрядай командиртай ерэжэ уулзаһан байна.

„Ядерна туршалгануу[д] хоригдохо ёһотой!“

НЬЮ-ЙОРК, июниин ... ТАСС-ай корреспондент Пономарев мэдээсэнэ:

«Эхэнэрнүүд, эб найра[м]лай түлөө тэмсэгты!»... жэ хүдэлөөнэй түлөөлэ... атомай хүсэ хэрэглэхэ ко[миссиин] Нью-Йоркын таһ... байшангай урда жагсаал... Газарһаа дээшэ хэдэн зу... модо үндэртэ ядерна зэбс... дые США-гай туршаха һэ... гэ тэдэнэр буруушаана. З... буулин дайда амгалан ё... хэрэглэгдэхэ ушартай гэжэ... дэнэр мэдүүлбэ. Ядерна т... шалгануудые дары хорихо... хала гээд жагсаалда ха... дагшад эрилтэ табиһан ба...

Энэ хүдэлөөндэ хабаада... эхэнэрнүүд жагсаалда га... хынгаа урда тээ прези... Кеннедидэ телеграмма эль... һэн байгаа. Газарһаа дэ... хэдэн зуугаад модоной үнд... тэ ядерна зэбсэг туршах... болихо хэрэгтэй гэжэ тэнд... заагдаһан байна. Буу зэ... хуряаха, буу зэбсэгые ха... шалгаха агентство эхэнэр... дэй түлөөлэгшэдэй энэ ... тые буруушаагаа.

—+++—

Испанида хүдэлмэришэдые мүрдэнэ, мүшхэнэ

ПАРИЖ, июниин ... (ТАСС). Барселондо (И[спа]ни) дүрбэн хүдэлмэришэд ... шаагдаба. Һая болоһон зай... товкодо эдэнэр эдэбхитэй... хабаадаа гэжэ полици ... һэн байна бшуу. Үймөөн... баадаа гэжэ гэмнэгдэж... хүдэлмэришэд сүүдтэ ... юм ха.

Атомай хүсэ хэрэглэхэ США-гай комиссиин мэдээсэл

ВАШИНГТОН, июниин 15. (ТАСС). Газарһаа дээшэ ехэ үндэртэ, Джонстон арал шадар Холбоото Штадууд ядерна зэбсэг туршаха гэжэ хараалһан юм. Энэ туршалгань июниин 18-да бэелүүлэ... гээд атомай хүсэ хэрэ... комисси соносхоо. Газа... хэдэн зуугаад модо... дэртэ туршагдаха гээд ко... си мэдүүлбэ.

Президент Кеннеди пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН, июниин 15. (ТАСС). Президент Кеннеди Сагаан Байшанда түрэгүүлдэр ээлжээтэ пресс-конференци үнгэргэбэ. Лаосой асуудал шиидхэһэн шэнгеэр Баруун Берлинэй, Германиин асуудал шиидхэжэ болохо гү гэжэ корреспондентнүүдэй нэгэн президент Кеннедиһээ асуугаа. Тиихэдэнь Лаосой, Берлинэй байдал ондо ондоо бшуу гээд ... неди харюусаба.

Замбуулин дайдые шэнж... хэ США-гай программын ... раар бэелүүлэгдэжэ бай... тухай корреспондентнүүд ас... гаа. Минии һанахада, энэ ... лаар Холбоото Штадууд ... рүүшын һуури эзэлнэгүй ... гэжэ президент Кеннеди ... усаа.

Цейлоной залуушуул фестивальда бэлдэнэ

КОЛОМБО, июниин 15. (ТАСС). Цейлоной залуушуулай организацинууд Хельсинки городто болохо залуушуулай, һурагшадай бүхэдэлхэйн VIII фестивальда бэлдэжэ байна.

Цейлоной залуушуулай түлөөлэгшэд фестивальда баадаха юм.

Редакторай орлог[ч]
М. Н. НИМАЕ[В]

Манай адрес, телефону[уд]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов партийной жизни и пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советского строительства — 47-59, промышленности транспорта, информации — 35-14, культуры, литературы и искусства — 34-05, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов и корректоров — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н 00901. Зак. № 2250